

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kuues koda)

15. juuli 2015*

Konkurents — Keelatud kokkulepped — Euroopa pingestusteraseturg — Hindade kindlaksmääramine, turu jagamine ning tundliku äriteabe vahetamine — ELTL artikli 101 rikkumise tuvastamise otsus — Koostöö haldusmenetluses — 2006. aasta suunised trahvide arvutamise meetodi kohta — Mõistlik aeg

Kohtuasjades T-413/10 ja T-414/10,

Socitrel – Sociedade Industrial de Trefilaria, SA, asukoht Trofa (Portugal), esindajad: advokaadid F. Proença de Carvalho ja T. Faria,

hageja kohtuasjas T-413/10,

Companhia Previdente – Sociedade de Controle de Participações Financeiras, SA, asukoht Lissabon (Portugal), esindajad: advokaadid D. Proença de Carvalho ja J. Caimoto Duarte,

hageja kohtuasjas T-414/10,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Castillo de la Torre, P. Costa de Oliveira ja V. Bottka, keda abistas advokaat M. Marques Mendes,

kostja,

mille ese on nõue tühistada ja muuta komisjoni 30. juuni 2010. aasta otsus K(2010) 4387 (lõplik) ELTL artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta (juhtum COMP/38.344 – Pingestusteras), muudetud komisjoni 30. septembri 2010. aasta otsusega K(2010) 6676 (lõplik) ja komisjoni 4. aprilli 2011. aasta otsusega K(2011) 2269 (lõplik),

ÜLDKOHUS (kuues koda),

koosseisus: president S. Frimodt Nielsen (ettekandja), kohtunikud F. Dehousse ja A. M. Collins,

kohtusekretär: vanemametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 17. novembri 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: portugali.

otsuse¹ [...]

Menetlus ja poolte nõuded

1. Kohtuasi T-413/10: Socitrel vs. komisjon

- 60 Socitrel esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 15. septembril 2010.
- 61 16. septembril 2010 esitas Socitrel Üldkohtule eraldi dokumendina vaidlustatud otsuse täitmise peatamise taotluse. Taotlus jäeti rahuldamata Üldkohtu presidendi 13. aprilli 2011. aasta määrusega Socitrel vs. komisjon (T-413/10 R, EU:T:2011:179) ning kohtukulude küsimus jäeti edaspidiseks lahendamiseks.
- 62 Dokumendis, mis esitati Üldkohtu kantseleile 10. detsembril 2010, teatas Socitrel, et ta palub võimalust kohandada oma väiteid tulenevalt esimese muutmisotsuse vastuvõtmisest.
- 63 Üldkohus palus 6. juuni 2011 lahendis komisjonil esitada teine muutmisotsus. Komisjon täitis selle nõudmise 17. juunil 2011.
- 64 Tulenevalt teise muutmisotsuse vastuvõtmisest kohandas Socitrel veel kord oma väiteid ja nõudeid dokumendis, mis esitati Üldkohtu kantseleile 2. augustil 2011.
- 65 Kirjalik menetlus lõppes 21. novembril 2011 sellega, et komisjon esitas menetluskeelse vasturepliigi.
- 66 Kuna Üldkohtu kodade koosseisu muudeti alates 23. septembrist 2013, määrati ettekandja-kohtunik kuuendasse kotta ning seetõttu anti käesolev kohtuasi 27. septembril 2013 lahendamiseks kuuendale kojale.
- 67 2. mai 1991. aasta Üldkohtu kodukorra artikli 52 lõikes 2 mainitud esialgne ettekanne edastati kuuendale kojale 31. märtsil 2014.
- 68 Üldkohus esitas 2. mai 1991. aasta kodukorra artiklis 64 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames 8. mail 2014 Socitrelile ja komisjonile 16 kirjalikust küsimusest koosneva nimekirja.
- 69 Komisjon ja Socitrel vastasid nendele meetmetele vastavalt 6. ja 9. juunil 2014.
- 70 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus 17. septembril 2014 avada suulise menetluse.
- 71 Socitrel palub Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsuse artiklid 1 ja 2 teda puudutavas osas;
 - teise võimalusena tühistada vaidlustatud otsuse artikkel 2 Socitreli puudutavas osas ning vähendada talle määratud trahvi;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 72 Komisjon palub Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata;

1 — Esitatud on üksnes käesoleva kohtuotsuse punktid, mille avaldamist peab Üldkohus otstarbekaks.

— mõista kohtukulud välja Socitreilit.

2. Kohtuasi T-414/10: *Companhia Previdente vs. komisjon*

- 73 Companhia Previdente esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 15. septembril 2010.
- 74 16. septembril 2010 esitas Companhia Previdente Üldkohtule eraldi dokumendina vaidlustatud otsuse täitmise peatamise taotluse. Taotlus jäeti rahuldamata Üldkohtu presidendi 10. juuni 2011. aasta määrusega Companhia Previdente vs. komisjon (T-414/10 R, EU:T:2011:268) ning kohtukulude küsimus jäeti edaspidiseks lahendamiseks.
- 75 Dokumendis, mis esitati Üldkohtu kantseleile 10. detsembril 2010, teatas Companhia Previdente, et ta palub võimalust kohandada oma väiteid tulenevalt esimese muutmisotsuse vastuvõtmisest.
- 76 Üldkohus palus 6. juuni 2011. aasta lahendis komisjonil talle dokumente esitada. Komisjon täitis selle nõudmise 17. juunil 2011.
- 77 Tulenevalt teise muutmisotsuse vastuvõtmisest kohandas Companhia Previdente veel kord oma väiteid ja nõudeid dokumendis, mis esitati Üldkohtu kantseleile 2. augustil 2011.
- 78 Kirjalik menetlus lõppes 21. novembril 2011 sellega, et komisjon esitas menetluskeelse vasturepliigi.
- 79 Kuna Üldkohtu kodade koosseisu muudeti alates 23. septembrist 2013, määrati ettekandja-kohtunik kuuendasse kotta ning seetõttu anti käesolev kohtuasi 27. septembril 2013 lahendamiseks kuuendale kojale.
- 80 2. mai 1991. aasta Üldkohtu kodukorra artikli 52 lõikes 2 mainitud esialgne ettekanne edastati kuuendale kojale 31. märtsil 2014.
- 81 Üldkohus esitas 2. mai 1991. aasta kodukorra artiklis 64 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames 8. mail 2014 Companhia Previdentele ja komisjonile 16 kirjalikust küsimusest koosneva nimekirja.
- 82 Komisjon ja Companhia Previdente vastasid nendele meetmetele vastavalt 6. ja 9. juunil 2014.
- 83 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus 17. septembril 2014 avada suulise menetluse.
- 84 Companhia Previdente palub Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsuse artiklid 1, 2 ja 4 teda puudutavas osas;
 - tunnistada, et Socitreli trahvi mis tahes vähendamine teiste menetluste raames, mis on seotud rikkumistega, mille eest Companhia Previdente on solidaarselt vastutav, toob kaasa viimasele solidaarselt määratud trahvi automaatse vähendamise samaväärses osas;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.

3. Kohtuasjade T-413/10, T-414/10 ja T-409/13: *Companhia Previdente ja Socitrel vs. komisjon liitmise suulise menetluse huvides ning kohtuasja T-409/13: Companhia Previdente ja Socitrel vs. komisjon kustutamine kohturegistrist*

- 85 Companhia Previdente ja Socitrel esitasid 2. augustil 2013 Üldkohtu kantseleile hagi kirja peale, mille neile 24. mail saatis komisjoni konkurentsi peadirektoraadi peadirektor.

- 86 See kohtuasi registreeriti Üldkohtu kantseleis numbriga T-409/13. 30. juuni 2014. aasta kohtumäärusega liideti kohtuasjad T-413/10, T-414/10 ja T-409/13 suulise menetluse huvides.
- 87 Hagejad loobusid kohtuasjas T-409/13 esitatud hagist Üldkohtu kantseleile 11. novembril 2014 saadetud kirjas. Komisjon teatas 14. novembri 2014. aasta kirjas, et ta ei olnud sellele loobumisele vastu ning et ta palub kohtukulud välja mõista hagejatelt; Üldkohus tegi hagist loobumise kohta kande 17. novembri 2014. aasta kohtuistungil protokollis, milles tegi määruse kohtuasja T-409/13 kustutamise kohta Üldkohtu registrist ning selle kohtuasja kohtukulude väljamõistmise kohta hagejatelt.

Õiguslik käsitlus

- 88 Kohtuasjad T-413/10 ja T-414/10 liidetakse kohtuotsuse tegemise huvides, pooled, kellele selle kohta kohtuistungil küsimusi esitati, ei olnud sellele vastu.
- 89 Socitrel esitab oma hagi põhjendamiseks kaheksa väidet ning kaks täiendavat väidet, mille ta esitas oma väidete ja nõuete teise kohandamise raames.
- 90 Companhia Previdente esitab oma hagi põhjendamiseks neli väidet ning kaks täiendavat väidet, mille ta esitas oma väidete ja nõuete teise kohandamise raames.
- 91 Socitreli esimese väite kohaselt ei ole esitatud põhjendusi ja on rikutud tema kaitseõigusi sisuliselt sellega, et vaidlustatud otsuses on puudu mitu asjaolu, et mõista seda, kuidas komisjon trahvisumma kindlaks määras.
- 92 Socitrel teise väite kohaselt ei ole kinni peetud mõistlikust ajast.
- 93 Socitreli kolmanda väite kohaselt on rikutud komisjonil lasuvat hoolsuskohustust, kaitseõigusi ning lojaalsuse, hea usu ja õiguspärase ootuse põhimõtteid, kuna komisjon muutis esialgset otsust kahel korral.
- 94 Socitrel väidab neljandas väites, et rikutud on ELTL artikli 101 lõiget 1, määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 2, proportsionaalsuse ja isikliku vastutuse põhimõtteid ning süütuse presumptsiooni, samuti ei ole esitatud põhjendusi ja komisjon on eiranud oma varasemat otsustuspraktikat, kuna komisjon ületas trahvi ülempiiri, mida oleks saanud Socitrelile määrata.
- 95 See väide koosneb kolmest osast.
- 96 Neljanda väite esimese osa kohaselt tuvastas komisjon vääralt Companhia Previdente solidaarvastutuse ning sellest tulenevalt arvutati käibe 10% ülempiir vääralt Companhia Previdente käibe, mitte Socitreli käibe alusel. See argumentatsioon on ka Companhia Previdente esimese ja teise väite ese.
- 97 Neljanda väite teise osa kohaselt, mis esitati teise võimalusena, on 10% ülempiiri arvutamisel ekslikult arvesse võetud Emesa, Galycase ja ITC käibeid. See argumentatsioon on ka Companhia Previdente kolmanda väite esimese osa ese.
- 98 Kolmanda võimalusena esitatud neljanda väite kolmanda osa kohaselt on vääralt arvesse võetud Companhia Previdente 2009. aasta käivet. See argumentatsioon on ka Companhia Previdente kolmanda väite teise osa ese.
- 99 Socitreli viienda väite kohaselt on 2006. aasta suuniste punktide 13 ja 22 kohaldamisel rikutud proportsionaalsuse ja õiguspärase ootuse põhimõtteid ning ei ole esitatud põhjendusi, kuna komisjon määras vääralt Socitrelile määratava trahvi raskuse määraks 18%.

- 100 Socitreli kuuenda väite kohaselt on rikutud proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid, kuna komisjon ei võtnud kergendava asjaoluna arvesse tema väikest või passiivset rolli.
- 101 Socitreli seitsmenda väite kohaselt on rikutud proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid, kuna komisjon ei võtnud kergendava asjaoluna arvesse tema tõhusat koostööd.
- 102 Socitreli kaheksanda väite kohaselt on rikutud proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid, kuna arvesse ei võetud majanduskriisi tausta ja Socitreli maksevõimetust. See argumentatsioon on ka Companhia Previdente neljanda väite ese.
- 103 Hagejad loobusid sellest väitest kirjas, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 11. novembril 2014. Väitest loobumise kohta tehti kanne 17. novembril 2014 toimunud kohtuistungi protokollis.
- 104 Socitrel ja Companhia Previdente tuginevad veel täiendavale väitele, mis esitati nende väidete ja nõuete teise kohandamise raames ja mille kohaselt on Socitreli puhul rikutud võrdse kohtlemise, proportsionaalsuse ja õiguspärase ootuse põhimõtteid ning ei ole esitatud põhjendusi, ning Companhia Previdente puhul on rikutud võrdse kohtlemise, proportsionaalsuse ja õiguspärase ootuse põhimõtteid, kuna Socitreli ja Companhia Previdente ei koheldud samamoodi Arcelor'i ja SLM-iga, kelle trahvi vähendati, kuid mida ei tehtud hagejate puhul.
- 105 Viimaseks esitavad Socitrel ja Companhia Previdente teise täiendava väite, mille kohaselt on rikutud hoolsuse, lojaalsuse, hea usu ja õiguskindluse põhimõtteid, kuna 2011. aastal muutis komisjon uuesti esialgset otsust.

1. Socitreli esimene väide, et puuduvad põhjendused ja on rikutud tema kaitseõigusi

Põhimõtete meeldetuletus

- 106 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab ELTL artikliga 296 nõutav põhjendus vastama asjaomase akti olemusele ning sellest peab selgelt ja ühemõtteliselt ilmnema akti andnud institutsiooni arutluskäik, nii et huvitatud isikutel oleks võimalik teada saada võetud meetme põhjuseid ja pädeval kohtul teostada kontrolli. Põhjendamise nõuet tuleb hinnata juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, põhjenduste olemust ning seda huvi arvestades, mis võib olla selgituste saamiseks akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab. Ei ole nõutud, et põhjenduses oleks toodud kõik asjassepuutuvad faktilised ja õiguslikud asjaolud, kuna kontrollides akti põhjenduse vastavust ELTL artikli 296 nõuetele tuleb lisaks akti sõnastusele arvestada akti konteksti ja kõiki asjassepuutuvaid õigusnorme (kohtuotsused, 2.4.1998, komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France, C-367/95 P, EKL, EU:C:1998:154, punkt 63; 30.9.2003, Saksamaa *vs.* komisjon, C-301/96, EKL, EU:C:2003:509, punkt 87, ja 22.6.2004, Portugal *vs.* komisjon, C-42/01, EKL, EU:C:2004:379, punkt 66).

Esimese väite põhjendatus

- 107 Lühidalt tuleb meenutada argumentatsiooni, mille Socitrel oma väite põhjendamiseks esitas ja mida muudeti pärast esimese muutmisotsuse vastuvõtmist.
- 108 Hagiavalduses väitis Socitrel sisuliselt, et vaidlustatud otsuses oli puudu mitu asjaolu, et mõista seda, kuidas komisjon oli trahvi kindlaks määranud; tema arvates puudusid seetõttu põhjendused, mis kujutab endast tema kaitseõiguste rikkumist.

- 109 Näiteks ei olnud Socitreli sõnul esialgses otsuses märgitud käivet ega müügiväärtust, mida võeti arvesse põhisumma kindlaksmääramisel, ega tegureid, mida kasutati, et määrata raskuse ja lisasumma määraks 18%.
- 110 Veel väitis Socitrel, et asjaolu, et talle adresseeritud vaidlustatud otsuse arvukad lõigud oli muudetud konfidentsiaalseks, takistas tal taastada eeldused, millele komisjon trahvisumma kindlaksmääramisel tugines.
- 111 Socitrel kohandas oma esimest väidet pärast esimese muutmisotsuse vastuvõtmist.
- 112 Esiteks väidab Socitrel sisuliselt, et asjaolu, et komisjon esialgset otsust muutis, tõendab, et tema esimene väide, nagu see oli hagiavalduses esitatud, oli põhjendatud.
- 113 Teiseks leiab Socitrel, et esimene muutmisotsus ei parandanud kõige olulisemaid puudusi, millele ta oli hagiavalduses viidanud, eelkõige seoses määraga, mida komisjon kasutas rikkumise raskuse ja lisasumma osas.
- 114 Veel märgib ta, et esimene muutmisotsus eristab tema puhul kahte rikkumisperioodi (põhjendus 5), kasutades samas mõlema puhul sama müügikäivet, kuid ilma et see eristamine kajastuks tema sõnul esimeses muutmisotsuses edaspidi ja eelkõige selle otsuse põhjenduses 7, kus talle pannakse süüks ainult üks rikkumisperiood.
- 115 Socitrel lisab, et komisjon möönab esimese muutmisotsuse põhjenduses 8, et ta tegi lisasumma arvutuses vea, kuid ei nimeta siiski ettevõtjaid, keda see viga puudutab. See põhjendus viitab sama otsuse põhjenduses 5 esitatud tabelile, milles on teda mainitud koos müügikäibega, mis puudutab mitut rikkumisperioodi. Ta eeldab, et sellest viitest tuleb järeldada, et lisasumma arvutuses tehtud viga seega puudutas teda ning sellest näib nähtuvat, et talle määratud trahvi põhisummat tuleb vähendada ning see summa väheneb nimelt 22 500 000 eurolt 20 000 000 eurole. See ei mõjuta tema eeldusi, mis tema hinnangul tõendavad põhjenduste puudumist.
- 116 Komisjon vaidleb nendele argumentidele vastu.

Müügiväärtuse äramärkimine

- 117 Kõigepealt tuleb tõdeda, et esimese muutmisotsusega parandati teatud arv esialgses otsuses sisaldunud puudusi eelkõige seoses kasutatud müügiväärtuse kindlaksmääramisega (esimese muutmisotsuse põhjendus 5).
- 118 Selles osas on argumentatsioon, mille Socitrel esitas esialgse otsuse seda puudust käsitleva esimese väite põhjendamiseks, muutunud tulemusetuks.

Kaks rikkumisperioodi, mida komisjon eristas esimese muutmisotsuse põhjenduses 5

- 119 Nagu märgib Socitrel, eristas komisjon esimese muutmisotsuse põhjenduses 5 sisalduvas müügiväärtuse tabelis muu hulgas Socitreli puhul kahte perioodi.
- 120 Selles tabelis täpsustatakse nimelt, et ajavahemiku osas 7. aprillist 1994 kuni 8. jaanuarini 1996 on summa, mille komisjon 30. juunil 2009 Socitreli esitatud vastuste alusel arvesse võttis, 12 016 516 eurot. Sama summat võeti arvesse ajavahemiku osas 9. jaanuarist 1996 kuni 19. septembrini 2002.

- 121 Esialgse otsuse põhjenduses 932 on täpsustatud, et „asjassepuutuv geograafiline ala aja jooksul muutus. Aastatel 1984–1995 (club Zurichi periood) hõlmas see Saksamaad, Prantsusmaad, Itaaliat, Madalmaid, Belgiat, Luksemburgi, Hispaaniat ja Austriat. Alates aastast 1992 (club España kokkulepete raames) hõlmas see ka Portugali. Aastatel 1996–2002 (club Zurichi kriisiperiood, mil valmistati ette club Europe'i kvoodikokkuleppeid, club Europe'i periood ja laienemisperiood) hõlmas geograafiline ala samu riike kui club Zurichi ajal, sealhulgas Portugal, ning Taanit, Rootsit, Soomet ja Norrat (vt esialgse otsuse jaod 9.1.1–9.1.5). Seda on arvesse võetud müügiväärtuse arvutamisel, jättes välja Portugalis enne 1992. aasta detsembrist teostatud müügi ning Taanis, Rootsis, Soomes ja Norras enne 9. jaanuari 1996 teostatud müügi.”
- 122 Esimese muutmisotsuse põhjendusest 5 nähtub, et komisjon eristas kasutatava müügiväärtuse osas mitmeid perioode (1. jaanuarist 1984 kuni 21. detsembrini 1985; 1. jaanuarist 1986 kuni 14. detsembrini 1992; 15. detsembrist 1992 kuni 31. detsembrini 1993; 1. jaanuarist 1994 kuni 8. jaanuarini 1996; 9. jaanuarist 1996 kuni 19. septembrini 2002) sõltuvalt kartelliga seotud geograafilisest alast.
- 123 Rikkumine, mida komisjon Socitrelile ette heitis, pandi toime neist kahel perioodil (7. aprillist 1994 (kuupäev, mida komisjon luges rikkumises Socitreli osalemise algusajaks) kuni 8. jaanuarini 1996 ning 9. jaanuarist 1996 kuni 19. septembrini 2002), mida komisjon seega arvesse võttis.
- 124 Kuid esialgse otsuse põhjenduses 949 otsustas komisjon, et arvestades seda, et Socitrel sai keelatud kokkuleppe üleeuroopalisest ulatusest teada alles hilises staadiumis, tuli arvesse võtta ainult tema Hispaania ja Portugali müüki.
- 125 Vajadus võtta arvesse müüki Taanis, Rootsis, Soomes ja Norras pärast 9. jaanuari 1996. aastat (vaidlustatud otsuse põhjendus 932) kartelliliikmete puhul, kes selle geograafilise alaga seotud olid, ei mõjutanud järelikult Socitreli. See selgitab asjaolu, et esimese muutmisotsuse põhjenduses 5 arvesse võetud müügiväärtus on sama mõlema rikkumisperioodi puhul, mida komisjon eristas.
- 126 Komisjon möönis liiati, et ta tegi vea, kui võttis esialgses otsuses lisasummat arvesse kaks korda tingituna sellest, ta võttis muu hulgas Socitreli puhul arvesse kaks rikkumisperioodi.
- 127 Kuid ta parandas selle vea esimese muutmisotsuse vastuvõtmisel, millest tulenevalt vähenes Socitrelile määratava trahvi põhisumma, mis pärast parandust vähenes 22 500 000 eurolt 20 000 000 eurole.
- 128 Veel tuleb lisada, et hagiavalduse lisas 8 esitas Socitrel komisjoni konkurentsi peadirektoraadi 13. augusti 2010. aasta e-kirja, milles toimiku eest vastutav ametnik märkis:
- „Nagu märgitud [komisjoni] 30. juuli kirjas, on seoses lisasummaga („entry fee”) tehtud viga. Teie klientide puhul tähendab see, et põhjendustes 923–1057 esitatud tabelites esitatud summa on liiga kõrge. Muutmisotsusega seda muudetakse ja summa 22 500 000 eurot asendatakse summaga 20 000 000 eurot. Nagu eelnevalt märgitud, ei muuda see [10%] ülempiiri tõttu teie klientidele määratud trahvi ega otsuse põhjendusi.”
- 129 Selles osas tuleb leida, et esimese muutmisotsusega muudetud vaidlustatud otsust ei ole jäetud põhjendamata.
- Raskuse alusel kohaldatud määr 18%
- 130 Seoses raskust puudutava põhjenduse puudumisega tuleb meenutada, et seda küsimust on analüüsitud vaidlustatud otsuse punktis 19.1.3.

131 Socitreli kohta tuleb märkida, et vaidlustatud otsuses asus komisjon seisukohale:

- esiteks, et „kõik ettevõtjad peale Fundia olid seotud turu jagamise (kvootide kindlaksmääramine), klientide jagamise ja hindade horisontaalse kindlaksmääramisega (vt otsuse [punkt] 9 ja lisad 2–4)” ning et „[n]eed kokkulepped kuuluvad kõige rohkem konkurentsi kahjustavate piirangute hulka, põhjustades häireid peamistes konkurentsitingimustes” (põhjendus 939, punkt 19.1.3.1 rikkumise laadi kohta);
- teiseks, et „nende ettevõtjate turuosa kokku, kelle osas oli võimalik rikkumine tuvastada, on hinnanguliselt ligikaudu 80%, nagu selgitatud põhjenduses 98” (põhjendus 946, punkt 19.1.3.2, milles käsitletakse kumuleeritud turuosa);
- kolmandaks, et aja jooksul rikkumise geograafiline ulatus muutus (põhjendus 932: vt punkt 121 eespool);
- neljandaks, et „kuid ettevõtjate Socitrel, Proderac, Fapricela ja Fundia puhul, kes osalesid ainult club Españas (mis hõlmas ainult Hispaaniat ja Portugali) või viimase ettevõtja puhul, kes osales Addtekit puudutavas koordineerimises, ning kelle osas oli ühest vältavast rikkumisest teadmine võimalik tõendada alles rikkumise hilises staadiumis (vastavalt 17. mai 2001 ja 14. mai 2001, vt punkt 12.2.2.4), võtab komisjon müügiväärtuse osakaalu kindlaksmääramisel arvesse väiksema geograafilise ala” ning et „[o]lukord on teistsugune club España teiste osaliste (Emesa/Galycas, Tycsa/Trefilerías Quijano) puhul, kes osalesid samal ajal keelatud kokkuleppe eri tasanditel ja/või kelle puhul ühest ja vältavast rikkumisest teadmine oli võimalik tõendada palju varasemas staadiumis” (põhjendus 949, punkt 19.1.3.3 geograafilise ulatuse kohta).

132 Komisjon järeldab, et „juhtumi eriomaseid asjaolusid arvestades ja võttes arvesse eespool arutatud kriteeriume seoses rikkumise laadi (vt punkt 19.1.3.1) ja geograafilise ulatusega (vt punkt 19.1.3.3), peab kasutatav osakaal müügiväärtusest olema 16% ettevõtja Fundia puhul, 18% ettevõtjate Socitrel, Fapricela ja Proderac puhul ning 19% kõikide teiste ettevõtjate puhul” (põhjendus 953).

133 Tuleb asuda seisukohale, et selles osas ei ole vaidlustatud otsuses rikutud põhjendamiskohustust ning see otsus võimaldab mõista komisjoni põhjenduskäiku, ilma et see mõjutaks küsimust, kas põhjenduskäik on põhjendatud või mitte.

134 Socitreli argument tuleb seega tagasi lükata.

Hoiatava mõju alusel lisasumma kindlaksmääramisel kohaldatud määr

135 Olgu meenutatud, et 2006. aasta suuniste punkt 25 näeb lisasumma küsimuses ette, et „olenemata ettevõtja osalemise kestusest rikkumises, lisab komisjon põhisummale summa, mis moodustab 15–25% müügiväärtusest, eesmärgiga hoida ära ettevõtjate igasugust soovi osaleda hindade määramise, turu jagamise ja tootmise piiramise horisontaalkokkulepetes”. Lisaks, „[k]omisjon võib sellist lisasummat rakendada ka muude rikkumiste suhtes” ning „[o]tsustamiseks, milline peaks olema konkreetse juhtumi puhul kasutatav osakaal müügiväärtusest, võtab komisjon arvesse teatava hulga tegureid, eeskätt neid, mida on nimetatud punktis 22”, nagu „rikkumise laad, kõikide rikkumises osalevate ettevõtjate turuosa kokku, rikkumise geograafiline ulatus ja asjaolu, kas rikkumine ka toime pandi”.

136 Käesolevas asjas määras komisjon lisasumma määraks 18% ja viitas vaidlustatud otsuse põhjenduses 953 kaalutlustele, mille ta oli esitanud rikkumise raskuse hindamise küsimuses seoses rikkumise laadiga (vaidlustatud otsuse punkt 19.1.3.1) ja selle geograafilise ulatusega (vaidlustatud otsuse punkt 19.1.3.3).

- 137 Euroopa Kohus aga pidas niisuguseid põhjendusi piisavaks 11. juuli 2013. aasta kohtuotsuses Ziegler *vs.* komisjon (C-439/11 P, EKL, EU:C:2013:513, punktid 121–124).
- 138 Järelikult tuleb Socitreli argument tagasi lükata.
- Socitreli kaitseõiguste rikkumine
- 139 Socitrel väidab, et tema kaitseõigusi on rikutud kahel põhjusel.
- 140 Esiteks väidab ta, et esialgse otsuse puudustest, mida komisjon osaliselt esimeses muutmisotsuses möönis, nähtub, et tema kaitseõigusi on rikutud.
- 141 Selle argumentatsiooniga ei saa nõustuda, sest Üldkohus palus Socitrelil 29. oktoobri 2010. aasta kirjas kohandada oma väiteid ja nõudeid esimese muutmisotsuse vastuvõtmise tõttu; seda ta ka tegi dokumendis, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 10. detsembril 2010.
- 142 Teiseks, mis puudutab tema väiteid, mille kohaselt kustutas komisjon mõned vaidlustatud otsuse osad, mis takistas Socitrelil mõista, kuidas komisjon tema trahvisumma arvutas, siis tuleb märkida, et kõik põhjendused, millele Socitrel viitab (põhjendused 1142, 1144, 1149, 1157, 1159, 1160, 1165, 1171, 1172, 1175, 1178, 1179, 1181, 1185 ja 1188), puudutasid teiste ettevõtjate maksevõimega seoses esitatud taotluste hindamist.
- 143 Kuid sellisel juhul on komisjon kohustatud tagama teiste ettevõtjate edastatud andmete konfidentsiaalsuse, kui ettevõtjad temalt seda paluvad, eelkõige kui tegemist on ettevõtjate finantsolukorda puudutavate tundlike andmetega.
- 144 Komisjon väidab liiati õigesti, et kõik hindamistegurid, mis Socitreli puudutasid, eelkõige teave tema maksevõime kohta, edastati talle.
- 145 Socitreli argumentatsioon tuleb seega tagasi lükata ning tema kaitseõiguste rikkumise väide tervikuna tagasi lükata.
- 146 Seega tuleb esimene väide tervikuna põhjendamatus tõttu tagasi lükata.

2. Socitreli teine väide, et rikutud on mõistliku aja põhimõtet

Põhimõtete meeldetuletus

- 147 Esiteks on mõistlikust ajast kinnipidamine konkurentsipoliitikat puudutavas haldusmenetluses liidu õiguse üldpõhimõte, mille täitmise tagavad liidu kohtud (vt kohtuotsus, 19.12.2012, Heineken Nederland ja Heineken *vs.* komisjon, C-452/11 P, EU:C:2012:829, punkt 97 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 148 Haldusmenetluse mõistliku aja põhimõtet on kinnitatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 41 lõikes 2, mille kohaselt „igaühel on õigus sellele, et liidu institutsioonid, organid ja asutused käsitleksid tema küsimusi erapooletult, õiglaselt ning mõistliku aja jooksul” (kohtuotsus, 5.6.2012, Imperial Chemical Industries *vs.* komisjon, T-214/06, EKL, EU:T:2012:275, punkt 284).
- 149 Teiseks tuleb menetluse kestuse mõistlikkust hinnata iga konkreetse juhtumi asjaolude põhjal, arvestades eelkõige juhtumi konteksti, poolte käitumist menetluse ajal, asja tähendust erinevatele osapooltele ja juhtumi keerukust (vt selle kohta kohtuotsus, 20.4.1999, Limburgse Vinyl

Maatschappij jt vs. komisjon, T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ja T-335/94, EKL, EU:T:1999:80, punkt 126) ning vajaduse korral teavet või põhjendusi, mille komisjon võib esitada seoses haldusmenetluses tehtud menetlustoimingutega.

- 150 Kolmandaks on Euroopa Kohus leidnud, et haldusmenetlus võib hõlmata kahe üksteisele järgneva etapi hindamist, mis kumbki järgib omaenda sisemist loogikat. Esimene etapp, mis kestab vastuväiteteatise tegemiseni, algab hetkel, kui komisjon võtab vastavalt rikkumise kohta tehtud kaebusele temale liidu seadusandja poolt delegeeritud pädevust kasutades meetmeid ja peab võimaldama võtta seisukoha haldusmenetluse käigu kohta. Teine etapp järgneb omakorda vastuväiteteatisele ja kestab lõpliku otsuse tegemiseni. See peab võimaldama komisjonil võtta lõpliku seisukoha vaidlustatud rikkumise kohta (kohtuotsus, 21.9.2006, *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied vs. komisjon*, C-105/04 P, EKL, EU:C:2006:592, punkt 38).
- 151 Neljandaks nähtub kohtupraktikast, et mõistliku aja põhimõtte rikkumisel võib olla kahte liiki tagajärgi.
- 152 Esiteks, kui mõistliku aja ületamine avaldas mõju menetluse tulemusele, võib rikkumine kaasa tuua vaidlustatud otsuse tühistamise (vt selle kohta kohtuotsus, 21.9.2006, *Technische Unie vs. komisjon*, C-113/04 P, EKL, EU:C:2006:593, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 153 Olgu täpsustatud, et konkurentsieeskirjade kohaldamise korral võib mõistliku aja ületamine olla tühistamise põhjus üksnes rikkumisi tuvastava otsuse puhul, kui on tõendatud, et kõnealuse põhimõtte rikkumine on kahjustanud asjaomaste ettevõtjate kaitseõigusi. Peale selle spetsiifilise olukorra ei ole otsuse tegemise kohustuse mõistliku aja jooksul täitmata jätmisel mingit mõju määruse nr 17 alusel toimuva haldusmenetluse õiguspärasusele (vt kohtuotsus, 16.12.2003, *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied vs. komisjon*, T-5/00 ja T-6/00, EKL, EU:T:2003:342, punkt 74 ja seal viidatud kohtupraktika, mis selles küsimuses jäeti apellatsioonistmes muutmata kohtuotsusega *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied vs. komisjon*, punkt 150 eespool, EU:C:2006:592, punktid 42 ja 43).
- 154 Kuna kaitseõiguste tagamine, mille põhimõttelist tähtsust Euroopa Kohus on oma kohtupraktikas korduvalt rõhutanud (kohtuotsus, 9.11.1983, *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin vs. komisjon*, 322/81, EKL, EU:C:1983:313, punkt 7), on ülioluline sellises menetluses nagu käesolev, tuleb takistada seda, et uurimisetapis kahjustatakse neid õigusi menetluse ülemäärase kestuse tõttu heastamatult ja et selline kestus võiks takistada tõendite esitamist, millega soovitakse ümber lükata sellise käitumise esinemist, mille tagajärjel tekib asjaomaste ettevõtjate vastutus. Sel põhjusel ei tohi kaitseõiguste kasutamise võimalike rikkumiste kontrollimine piirduda selle etapi uurimisega, milles asjaosalised saavad kasutada oma õigusi täielikult, see tähendab haldusmenetluse teise etapiga. Kaitseõiguste tõhususe võimaliku nõrgenemise põhjuse hindamine peab hõlmama kogu menetlust ja selle kogu kestust (kohtuotsus *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied vs. komisjon*, punkt 150 eespool, EU:C:2006:592, punkt 50).
- 155 Teiseks, kui mõistliku aja põhimõtte rikkumine ei mõjuta menetluse tulemust, võib Üldkohus täieliku pädevuse raames haldusmenetluse mõistliku aja ületamisest tuleneva rikkumise piisavalt heastada, vähendades vajaduse korral määratud trahvi summat (vt selle kohta kohtuotsus *Technische Unie vs. komisjon*, punkt 152 eespool, EU:C:2006:593, punktid 202–204, ja kohtuotsus, 16.6.2011, *Heineken Nederland ja Heineken vs. komisjon*, T-240/07, EKL, EU:T:2011:284, punktid 429 ja 434, mis apellatsioonistmes jäeti muutmata kohtuotsusega *Heineken Nederland ja Heineken vs. komisjon*, punkt 147 eespool, EU:C:2012:829, punkt 100).

Teise väite põhjendus

- 156 Socitrel väidab sisuliselt, et komisjon eiras mõistlikku aega, võttes esialgse otsuse vastu alles ligikaudu kaheksa aastat pärast haldusmenetluse alustamist; tema sõnul kahjustab see tema kaitseõiguste tagamist, arvestades muu hulgas temas toimunud ümberkorraldusi ja raskusi, mis tal tekkisid vastupidiste tõendite kogumisel, kuna aja jooksul olid tema mitu töötajat lahkunud.
- 157 Eeltoodust nähtub, et selleks, et pikka aega kestnud haldusmenetlus võiks kaasa tuua vaidlustatud otsuse tühistamise või trahvi vähendamise, peab selle menetluse kestus olema kvalifitseeritud ülemääraseks.
- 158 Käesolevas asjas koosnes haldusmenetlus neljast üksteisele järgnevast etapist, millest esimene on vastuväiteteatisest varasem ja kolm järgmist sellest hilisemad.
- 159 Esimene etapp algas 9. jaanuaril 2002, kui Bundeskartellamt edastas komisjonile eespool punktis 21 mainitud dokumendid, ning lõppes 30. septembril 2008 vastuväiteteatise vastuvõtmisega.
- 160 Seejärel algas teine etapp (vt eespool punktid 32–37), mis lõppes 30. juunil 2010 esialgse otsuse vastuvõtmisega.
- 161 Pärast seda, kui oli esitatud esimene hagide seeria (mida on meenutatud eespool punktis 10), võttis komisjon 30. septembril 2010 vastu esimese muutmisotsuse (vt eespool punkt 4), et parandada mitmesugused vead, mille ta oli esialgses otsuses tuvastanud, ja sellega haldusmenetluse kolmas etapp lõppes.
- 162 Viimaseks, 4. aprillil 2011 lõppes haldusmenetluse neljas etapp sellega, et komisjon võttis vastu teise muutmisotsuse, milles ta vähendas trahve, mis olid määratud ühelt poolt ArcelorMittalile, ArcelorMittal Verderiole, ArcelorMittal Fontaine'ile ja ArcelorMittal Wire France'ile ning teiselt poolt SLM-ile ja Ori Martinile (vt eespool punkt 6).
- 163 Kohe tuleb märkida, et Socitreli väide puudutab vaid haldusmenetluse kahte esimest etappi.
- 164 8. mail 2014 esitas Üldkohus 2. mai 1991. aasta kodukorra artiklis 64 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames komisjonile kirjaliku küsimuse, et saada üksikasjalik kirjeldus toimingutest, mille komisjon tegi pärast kontrolle, mis leidsid aset 19. ja 20. septembril 2002, kuni esialgse otsuse vastuvõtmiseni.
- 165 Komisjon vastas küsimusele dokumendis, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 6. juunil 2014.
- 166 Üldkohtu kantselei edastas komisjoni vastuse koopia Socitrelile 16. juunil 2014.
- 167 Komisjon esitab oma vastuses üksikasjalikult ja veenvalt need toimingud, mille ta haldusmenetluse käigus läbi viis, ja põhjused, millest tulenevalt kestis menetlus 2002. aastast 2010. aastani.
- 168 Käesolevas asjas selgitavad haldusmenetluse kestust mitu tegurit.
- 169 Selles küsimuses tuleb arvesse võtta keelatud kokkuleppe kestust (üle 18 aasta), selle eriti suurt geograafilist ulatust (keelatud kokkuleppe puudutas suurt osa liikmesriikidest), keelatud kokkuleppe geograafilist ja ajalist korraldust (punktides 41–53 kirjeldatud eri klubid), eri klubide raames peetud koosolekute arvu (üle 500), asjassepuutuvate ettevõtjate arvu (17), leebema kohtlemise taotluste arvu (vt eespool punktid 22 ja 27 jj) ning nende dokumentide eriti suurt mahtu, mis esitati või saadi kontrollide käigus ja mis on koostatud eri keeltes ja mida komisjon analüüsima pidi, mitmesuguseid täiendavaid teabenõudeid, mille komisjon pidi asjassepuutuvatele äriühingutele saatma vastavalt sellele,

kuidas keelatud kokkuleppest arusaamine arenes (vt eespool punkt 24 jj ning punkt 36 jj), vastuväiteteatise adressaatide arvu (üle 40), menetluskeelte arvu (8) ning maksevõimega seoses esitatud eri taotlusi (14).

- 170 Komisjoni esitatud teabe alusel, mis annab tunnustust juhtumi erilisest keerukusest, leiab Üldkohus, et vaatamata menetluse kahe esimese etapi erilisele pikkusele ei tule seda kvalifitseerida ülemääraseks. Järelikult ei ületanud komisjon mõistlikku aega.
- 171 Seda järeldust ei muuda Socitreli argumendid, milles väidetakse, et tema kaitseõigusi on rikutud, kuna ajavahemikus 2002–2008 muutus kontsern Companhia Previdente oluliselt mitme äriühingu omandamisega seotud ümberkorralduste tulemusel – kontsern koosnes 21 üksuse asemel 27 üksusest – ning et ajal, mil ta 2008. aasta septembris sai vastuväiteteatise, jäid talle ette heidetud asjaolud niivõrd kauges minevikku, et ükski otseselt asjassepuutuv isik ei olnud enam kohal või võimeline neid mäletama.
- 172 Nimelt on need argumendid liiga ebamäärased, et võimaldaksid hinnata selle konkreetset mõju Socitreli kaitseõigustele. Sellega seoses tuleb märkida, et nagu märgitud komisjoni vastuses menetlust korraldavatele meetmetele, sai Socitrel esimese teabenõude komisjonilt 11. veebruaril 2004 ning et selles nõudes oli selgelt märgitud uurimise ees ja ulatus nii materiaalses kui ka ajalises plaanis. Alates sellest kuupäevast oli Socitrel suuteline kokku koguma ja esitama komisjonile kõik tõendid, mida ta komisjonile vastamiseks asjassepuutuvaks pidas. Seega ei saa ta tugineda omaenda hooletusele enda kaitseks võimalike tõendite kogumisel ja säilitamisel. Kuna puudutavad igasugused argumendid, mis võimaldaks mõista, kuidas 2002. aasta septembri ja 2004. aasta veebruari vahele jäänud pooleteiseaastane aeg, mil komisjon tutvus dokumentidega, mille ta sai kontrollide käigus või mis talle edastati leebema kohtlemise taotlustes, takistas Socitreilil oma kaitseõigusi teostada, ei saa Üldkohus asuda seisukohale, et see aeg võis teda käesolevas asjas kahjustada.
- 173 Teine väide tuleb seetõttu tagasi lükata.

3. Socitreli kolmas väide, et rikutud on komisjonil lasuvat hoolsuskohustust, kaitseõigusi ning lojaalsuse, hea usu ja õiguspärase ootuse põhimõtteid

Põhimõtete meeldetuletus

- 174 Kõigepealt olgu meenutatud, et õiguspärase ootuse kaitse põhimõte kuulub liidu aluspõhimõtete hulka. Kohtupraktika kohaselt eeldab õigus tugineda sellele kaitsele, et täidetud on kolm tingimust. Esiteks peavad ametiasutused olema andnud isikule pädevatest ja usaldusväärsetest allikatest pärit täpseid, tingimusteta ja ühtelangevaid kinnitusi. Teiseks peavad need kinnitused olema sellised, et isikul, kellele need on antud, tekib õiguspärane ootus. Kolmandaks peavad antud kinnitused olema kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega (vt kohtuotsus, 9.9.2011, *Deltafina vs. komisjon*, T-12/06, EKL, EU:T:2011:441, punkt 190 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 175 Lisaks tähendab vastavalt kohtupraktikale hoolsuskohustus komisjoni kohustust hinnata hoolikalt ja erapooletult kõiki konkreetse juhtumi olulisi asjaolusid (vt kohtuotsused, 21.11.1991, *Technische Universität München*, C-269/90, EKL, EU:C:1991:438, punkt 14, ja 16.9.2013, *ATC jt vs. komisjon*, T-333/10, EKL, EU:T:2013:451, punkt 84 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 176 Samuti on korduvalt leitud, et on õiguspärane ja hea halduse huvides, et institutsioon parandab otsuses sisalduvad vead ja puudused (vt selle kohta kohtuotsus, 14.12.2006, *Saksamaa vs. komisjon*, T-314/04 ja T-414/04, EU:T:2006:399, punkt 45, ja kohtumäärus, 22.11.2007, *Investire Partecipazioni vs. komisjon*, T-418/05, EU:T:2007:354, punkt 40).

Kolmanda väite põhjendus

- 177 Socitrel väidab sisuliselt, et kuigi esialgne otsus oli vastu võetud, teavitas komisjon teda sellest, et seda otsust muudetakse. Socitrel oli seega kohustatud esitama hagi, teadmata talle trahvi määramise otsuse tegelikku sisu. Selliselt rikkus komisjon oma hoolsuskohustust – vajaduse korral kinnitab seda asjaolu, et komisjon muutis seejärel otsust teisel korral, ilma et teist muutmisotsust oleks Socitrelile teatavaks tehtud – ning ta rikkus seega ka hageja kaitseõigusi.
- 178 Nende argumentidega ei saa siiski nõustuda.
- 179 Komisjon ei saa nimelt jätta õiguskorras kehtima otsust, mille puhul ta teab, et see sisaldab vigu ja puudusi, ning selles osas on õiguspärane ja hea halduse huvides, et institutsioon parandab esialgses otsuses sisalduvad vead ja puudused (vt eespool punktis 176 meenutatud kohtupraktika).
- 180 Seega ei saa komisjonile ette heita seda, et ta parandas esimeses muutmisotsuses vead ja puudused, mis ta esialgses otsuses tuvastas.
- 181 Olgu rõhutatud, et selliselt põhjendas komisjon vaidlustatud otsust ka rohkem.
- 182 On tõsi, et komisjon võttis esimese muutmisotsuse vastu pärast seda, kui oli esitatud mitu hagi, sealhulgas hagejate hagi, mis oli esitatud alguses esialgse otsuse peale. Kuid Üldkohus palus pärast selle otsuse vastuvõtmist Socitrelil – nagu ka teistel hagi esitanud ettevõtjatel – vajaduse korral oma väiteid ja nõudeid kohandada.
- 183 Tuleb aga tõdeda, et Socitrel kohandas oma väiteid esimese muutmisotsuse seisukohast dokumendis, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 10. detsembril 2010.
- 184 Lisaks, vaatamata sellele, et ta ei olnud teise muutmisotsuse adressaat, sai Socitrel Üldkohtu algatusel sellest koopia ning kohus palus tal vajaduse korral oma väiteid ja nõudeid kohandada; hageja oma väiteid ka kohandas dokumendis, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 2. augustil 2011.
- 185 Seega ei saa ta väita, et komisjon on muutmisotsuste vastuvõtmisega rikkunud tema kaitseõigusi.
- 186 Socitrel väidab veel, et komisjon on rikkunud õiguspärase ootuse põhimõtet ning lojaalsuse ja hea usu põhimõtteid, kuid põhjuseid, miks ta nendele kahele viimasele põhimõttele viitas, ei ole hagiavalduses siiski selgelt esitatud.
- 187 Osas, milles Socitrel selles argumentatsioonis väidab, et esialgse otsuse parandamise tõttu takistas komisjon seda, et esialgse otsuse peale esitatud hageja hagi rahuldatakse, tuleb tõdeda, et enne kui Üldkohus seisukoha võtab, oli komisjonil hea halduse huvides õigus parandada esialgset otsust, mis sisaldas vigu ja puudusi.
- 188 Haldusasutused ei andnud Socitrelile järelikult mingit täpset, tingimusteta ja ühtelangevat kinnitust, mis on pärit usaldusväärsetest ja pädevatest allikatest, et vigu ja puudusi sisaldav otsus jäetakse jõusse kuni selle võimaliku tühistamiseni Üldkohtu poolt.
- 189 Samuti ei saa komisjonile ette heita mingisugust ebalojaalset või pahauskset käitumist ainuüksi põhjusel, et ta muutis otsust, mis – nagu ta ise möönis – sisaldas mitut viga ja puudust.
- 190 Kolmas väide tuleb seetõttu tervikuna tagasi lükata.

4. *Socitreli neljas väide ja Companhia Previdente kolm esimest väidet, et rikutud on ELTL artikli 101 lõiget 1, määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 2, proportsionaalsuse ja isikliku vastutuse põhimõtteid ja süüütuse presumptsiooni ning ei ole esitatud põhjendusi ja komisjon on eiranud oma varasemat otsustuspraktikat, kuna ületati trahvi ülempiiri, mille oleks Socitrele võinud määrata*

Socitreli neljanda väite esimene osa ja Companhia Previdente esimene ja teine väide, et komisjon tuvastas vääralt Companhia Previdente solidaarvastutuse ning sellest tulenevalt arvutati käibe 10% ülempiir vääralt Socitreli käibe asemel Companhia Previdente käibe alusel

Asjaolude meeldetuletus

- 191 Companhia Previdente on äriühing, mis haldab osalusi mitmes äriühingus.
- 192 Ajavahemikus 1994–1998 oli tal 21,2% otsene osalus Socitreli kapitalis ja 70% otsene osalus Preside SGPS-i kapitalis, viimasele kuulus 70,6% osalus Socitreli kapitalis.
- 193 Ajavahemikus 30. detsembrist 1998 kuni 19. septembrini 2002 suurendas Companhia Previdente oma osalust Preside SGPS-i kapitalis 100%-le.
- 194 Vaidlust ei ole selles, et Companhia Previdentele kuulus sel ajavahemikul Socitreli kapitalis 91,8%–93,7% suurune osalus.
- 195 Lisaks, pärast rikkumise lõppemise kuupäeva omandas Companhia Previdente mitu äriühingut, sealhulgas Emesa, Galycas ja ITC, kusjuures komisjon karistas kõiki neid kolme kartellis osalemise eest.

Vaidlustatud otsuse meeldetuletus

- 196 Vaidlustatud otsuse põhjendustes 765–768 on märgitud:

„(765) Ajavahemikus 1994. aastast 1998. aasta lõpuni kuulus [Companhia Previdentele] Socitreli kapitalis 21,2% otsene osalus ja 70% otsene osalus Preside SGPS-i kapitalis, kellele sel perioodil omakorda kuulus 70,6% osalus Socitreli kapitalis. Ajavahemikus 30. detsembrist 1998 kuni 2002. aasta lõpuni kuulus Companhia Previdentele 100% osalus Preside SGPS-i kapitalis ja Preside SGPS-i vahendusel kontrollis ta otseselt või kaudselt 91,8%–93,7% Socitreli kapitalist. Nagu selgitatud põhjenduses 32, oli ajavahemikus 1994. aasta algusest kuni vähemalt 2002. aasta lõpuni Socitreli ja Companhia Previdente vahel arvukaid ja tugevaid isiklikke sidemeid.

(766) Companhia Previdente väidab, et teda ei saa Socitreliga solidaarselt vastutavaks tunnistada, kuna ta ei mõjutanud otsustavalt Socitreli tegevust. Esiteks väidab ta, et komisjon ei esitanud konkreetseid asjaolusid, mis võimaldaks teha järelduse Companhia Previdente otsustava mõju avaldamise kohta Socitrele. Veel väidab ta, et kuni 1999. aastani, mil Socitrelist sai tema peaaegu 100% tütarettevõtja, ei olnud otsustava mõju eeldus kohaldatav. Kumbki ettevõtja oli eraldiseisev isik, kes tegeles eri tegevustega ning Socitrel oli oma äritegevuses sõltumatu. Seda illustreerib asjaolu, et pärast Socitreli ostmist viimase juhtorgan ei muutunud ja oli jätkuvalt sõltumatu. Companhia Previdente teostas vaid oma aktsionäriõigusi ja -kohustusi nagu Socitrel aastaaruannete kinnitamine ning dividendide ja kapitali struktuuri puudutavate otsuste tegemine. Companhia Previdente väidab lõpuks, et tema juhatuse liikmed osalesid Socitreli juhatuses, täites ülesandeid, mis ei olnud juhtimisülesandeid, ning et Portugali äriühinguõiguse kohaselt oli osalemine Socitreli juhatuses isiklik osalemine, mitte emaettevõtja esindamine.

- (767) Komisjon on seisukohal, et otsustava mõju avaldamise eeldus on kohaldatav ajavahemiku suhtes 30. detsembrist 1998 kuni 2002. aasta lõpuni, mil Companhia Previdente kontrollis 91,8%–93,7% Socitreli kapitalist, ning arvestades ajavahemikus vähemalt 1994. aasta algusest kuni 2002. aasta lõpuni nende kahe ettevõtja vahelisi arvukaid ja tugevaid isiklikke sidemeid, nagu on kirjeldatud käesoleva otsuse põhjenduses 32, ei saa Companhia Previdente argumentidega mingil juhul nõustuda. Komisjon rõhutab eelkõige, et peale selle, et P. B., L. F. ja A. S. olid nende kahe ettevõtja juhatuse liikmed, käisid nad veel ka regulaarselt ja pidevalt Socitrel nimel kartellikoosolekutel. Seetõttu on komisjon seisukohal, et Companhia Previdente avaldas otsustavat mõju Socitreli tegevusele kogu perioodil, mil viimane kartellis osales (vt põhjendus 694).
- (768) Kokkuvõtvalt, [Socitrel] ja [Companhia Previdente] on käesoleva otsuse adressaadid. [Socitrel] on vastutav otsese osalemis eest kartellis ajavahemikus 7. aprillist 1994 kuni 19. septembrini 2002. [Companhia Previdente] vastutab solidaarselt [Socitreliga] sama ajavahemiku eest.”

Põhimõtete meeldetuletus

- 197 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt hõlmab ettevõtja mõiste majandustegevusega tegelevat mis tahes üksust, olenemata selle õiguslikust vormist ja selle rahastamise viisist. Sellega seoses on Euroopa Kohus täpsustanud esiteks, et ettevõtja mõistet tuleb selles kontekstis mõista kui majandusüksust, ja seda isegi siis, kui õiguslikult koosneb see majandusüksus mitmest füüsilisest või juriidilisest isikust, ja teiseks, et juhul, kui selline üksus rikub konkurentsieeskirju, tuleb tal isikliku vastutuse põhimõtte alusel ka selle rikkumise eest vastutada (vt kohtuotsus, 29.9.2011, *Elf Aquitaine vs. komisjon*, C-521/09 P, EKL, EU:C:2011:620, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 198 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb samuti, et tütaretevõtja tegevuse võib süüks arvata emaettevõtjale eelkõige siis, kui tütaretevõtja – olgugi et tal on eraldi õigusvõime – ei otsusta oma tegutsemise üle turul sõltumatult, vaid rakendab peamiselt talle emaettevõtja poolt antud juhiseid, arvestades eelkõige majanduslikke, organisatsioonilisi ja õiguslikke sidemeid, mis neid kahte juriidilist üksust ühendavad (vt kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, punkt 197 eespool, EU:C:2011:620, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 199 Nimelt, kuna sellises olukorras kuuluvad emaettevõtja ja tema tütaretevõtja samasse majandusüksusesse ja moodustavad seega ühe ettevõtja ELTL artikli 101 tähenduses, võib komisjon adresseerida trahve määrava otsuse emaettevõtjale, ilma et oleks vaja tuvastada emaettevõtja isiklikku seotust rikkumisega (vt kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, punkt 197 eespool, EU:C:2011:620, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika). Seega on komisjonil õigus trahvide määramise otsus emaettevõtjale adresseerida mitte seetõttu, et emaettevõtja õhutas tütaretevõtjat rikkumist toime panema, või veelgi enam seetõttu, et emaettevõtja võtab rikkumisest osa, vaid seetõttu, et need moodustavad ühe ettevõtja ELTL artikli 101 tähenduses (kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, punkt 197 eespool, EU:C:2011:620, punkt 88).
- 200 Olgu täpsustatud, et vastavalt kohtupraktikale ei saa komisjon piirduda konstateeringuga, et ettevõtja võis teisele ettevõtjale niisugust otsustavat mõju avaldada, ilma et ta peaks kontrollima, kas sellist mõju tegelikult ikka avaldati. Vastupidi, üldreeglina lasub komisjonil selle kohtupraktika kohaselt kohustus faktiliste asjaolude kogumi alusel tõendada otsustava mõju olemasolu ja eriti seda, et üks ettevõtja saab teist ettevõtjat juhtida (vt selle kohta kohtuotsused, 2.10.2003, *Aristrain vs. komisjon*, C-196/99 P, EKL, EU:C:2003:529, punktid 95–99; 28.6.2005, *Dansk Rørindustri jt vs. komisjon*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P – C-208/02 P ja C-213/02 P, EKL, EU:C:2005:408, punktid 118–122, ning 20.3.2002, *HFB jt vs. komisjon*, T-9/99, EKL, EU:T:2002:70, punkt 527).

- 201 Euroopa Kohus on siiski täpsustanud, et juhul, kui emaettevõtja osalus liidu konkurentsieeskirjade rikkumise toime pannud tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis on 100%, võib see emaettevõtja esiteks avaldada oma tütarettevõtja tegevusele otsustavat mõju ning teiseks esineb ümberlükatav eeldus, et kõnealune emaettevõtja avaldab tegelikult oma tütarettevõtja tegevusele otsustavat mõju (edaspidi „otsustava mõju tegelikult avaldamise eeldus”) (vt kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, punkt 197 eespool, EU:C:2011:620, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 202 Neil asjaoludel piisab, kui komisjon tõendab, et emaettevõtjale kuulub saajaprotsendiline osalus tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis, et järeldada, et emaettevõtja tegelikult avaldab otsustavat mõju tütarettevõtja turunduspoliitikale. Seega võib komisjon pidada tütarettevõtjale määratud trahvi maksmise eest solidaarselt vastutavaks emaettevõtjat, välja arvatud juhul, kui emaettevõtja, kel lasub kohustus see eeldus ümber lükata, esitab piisavaid tõendeid, mis kinnitavad, et tema tütarettevõtja tegutseb turul iseseisvalt (vt kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, punkt 197 eespool, EU:C:2011:620, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 203 Olgu täpsustatud, et kuigi Euroopa Kohus viitas oma praktikas lisaks 100% osalusele tütarettevõtja kapitalis ka muudele asjaoludele nagu see, et emaettevõtja mõju tütarettevõtja kaubandusstrateegiale ei vaidlustatud ja äriühinguid esindati haldusmenetluses koos (kohtuotsus, 16.11.2000, *Stora Kopparbergs Bergslags vs. komisjon*, C-286/98 P, EKL, EU:C:2000:630, punktid 28 ja 29), ei tõstnud Euroopa Kohus neid asjaolusid esile üksnes eesmärgiga seada eelduse kohaldamise võimalus sõltuvusse sellest, kas on esitatud täiendavaid tõendeid emaettevõtja tegeliku otsustava mõju avaldamise kohta (vt selle kohta kohtuotsus, 10.9.2009, *Akzo Nobel jt vs. komisjon*, C-97/08 P, EKL, EU:C:2009:536, punktid 60–62 ja seal viidatud kohtupraktika). Teisisõnu, komisjon ei pea selleks, et kasutada otsustava mõju tegelikult avaldamise eeldust konkreetses asjas, esitama täiendavaid tõendeid võrreldes nendega, mis tõendavad selle eelduse kohaldatavust ja kasutamist (vt selle kohta kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, punkt 197 eespool, EU:C:2011:620, punkt 63 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 204 Emaettevõtja, kes omab peaaegu kogu osalust oma tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis, on põhimõtteliselt analoogilises olukorras ainuomanikuga selles osas, mis puudutab tema võimalust avaldada otsustavat mõju oma tütarettevõtja tegevusele, arvestades eelkõige majanduslikke, organisatsioonilisi ja õiguslikke sidemeid, mis teda tütarettevõtjaga ühendavad. Seetõttu on komisjonil õigus kohaldada sellele olukorrale sama tõendamiskorda, see tähendab kohaldada eeldust, et emaettevõtja kasutab tegelikult võimalust avaldada otsustavat mõju oma tütarettevõtja tegevusele. Ei ole siiski välistatud, et teatud juhtudel võib vähemusosanikel olla tütarettevõtja suhtes õigusi, mis võimaldavad eespool viidatud analoogia kahtluse alla seada (kohtuotsus, 30.9.2009, *Arkema vs. komisjon*, T-168/05, EU:T:2009:367, punkt 53, mis apellatsioonistmises jäeti muutmata kohtuotsusega 29.9.2011, *Arkema vs. komisjon*, C-520/09 P, EKL, EU:C:2011:619).
- 205 Otsustava mõju tegelikult avaldamise eeldus püüab eelkõige tekitada tasakaalu esiteks sellise eesmärgi olulisuse – milleks on konkurentsieeskirjade, eriti ELTL artikli 101 vastase tegevuse hukkamõistmine ja sellise tegevuse kordumise ärahoidmine – ning teiseks liidu teatud üldpõhimõtete nõuete vahel, milleks on eelkõige süütuse presumpatsioon, karistuste individuaalsuse põhimõte, õiguskindlus ja kaitseõigused, sealhulgas poolte võrdsuse põhimõte. Eelkõige just sel põhjusel ongi see ümberlükatav (kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, punkt 197 eespool, EU:C:2011:620, punkt 59).
- 206 Veel tuleb meenutada, et esiteks põhineb see eeldus tõdemusel, et välja arvatud erandjuhtudel võib äriühing, kellel on tütarettevõtja kapitalis saajaprotsendiline osalus, ainult selle osaluse tõttu kapitalis mõjutada otsustavalt selle tütarettevõtja tegevust, ning teiseks saab selle mõjutamise võime tegelikku kasutamata jätmist tavaliselt kõige tõhusamalt tuvastada nende üksustega seotud asjaolude pinnalt, kelle suhtes sellist eeldust kohaldatakse (kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, punkt 197 eespool, EU:C:2011:620, punkt 60).

- 207 Neil asjaoludel kaotaks eeldus mõtte, kui piisaks sellest, et asjaomane isik vaidlustab selle eelduse lihtsalt alusetuid väiteid esitades (kohtuotsus Elf Aquitaine vs. komisjon, punkt 197 eespool, EU:C:2011:620, punkt 61).
- 208 Veel nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et ainuüksi see, et emaettevõtja on valdusühing, ei ole piisav, et välistada, et ta avaldas tütarettvõtjale otsustavat mõju. Äriühing, kes äriühingute kontsernis eelkõige koordineerib kontsernisisesid rahalisi investeeringuid, koondab osalusi erinevates äriühingutes ja tema ülesanne on tagada ühtne juhtimine eelkõige eelarve kontrollimise kaudu (vt selle kohta kohtuotsused, 8.10.2008, Schunk ja Schunk Kohlenstoff-Technik vs. komisjon, T-69/04, EKL, EU:T:2008:415, punkt 63; 13.7.2011, Shell Petroleum jt vs. komisjon, T-38/07, EKL, EU:T:2011:355, punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 29.6.2012, E.ON Ruhrgas ja E.ON vs. komisjon, T-360/09, EKL, EU:T:2012:332, punkt 283).
- 209 Selleks et teha kindlaks, kas tütarettvõtja määrab oma tegevuse turul kindlaks iseseisvalt, tuleb võtta arvesse kogu asjakohast teavet majanduslike, organisatsiooniliste ja õiguslike sidemete kohta, mis seda tütarettvõtjat emaettevõtjaga seovad ja mis võivad sõltuvalt olukorrast muutuda, ja seega ei ole nende loetelu ammendav (kohtuotsus Akzo Nobel jt vs. komisjon, punkt 203 eespool, EU:C:2009:536, punkt 74).
- 210 Seda hinnangut ei tohi piirata ainult aspektidega, mis puudutavad tütarettvõtja kaubanduspoliitikat selle kitsas tähenduses, näiteks turustusstrateegia või hinnapoliitikaga. Otsustava mõju tegelikult avaldamise eeldust ei saa ümber lükata eelkõige pelgalt tõendamisega, et tütarettvõtja juhib ise neid kaubanduspoliitika konkreetseid aspekte, selleks juhiseid saamata (vt kohtuotsus, 16.6.2011, FMC vs. komisjon, T-197/06, EKL, EU:T:2011:282, punkt 105 ja seal viidatud kohtupraktika). Sellest järeldub, et tütarettvõtja iseseisvust eespool viidatud kohtupraktika tähenduses ei saa tõendada pelgalt selle tõendamisega, et ta juhib rikkumisega seotud toodete turustamise poliitika konkreetseid aspekte iseseisvalt (kohtuotsus FMC vs. komisjon, eespool viidatud, EU:T:2011:282, punkt 106).
- 211 Arvestades, et tütarettvõtja iseseisvust ei hinnata üksnes ettevõtja igapäevase juhtimise aspektist, ei piisa selles suhtes tütarettvõtja iseseisvuse tõendamiseks asjaolust, et tütarettvõtja ei rakendanud emaettevõtja kasuks asjaomasel turul spetsiifilist teavitamispoliitikat (kohtuotsus FMC vs. komisjon, punkt 210 eespool, EU:T:2011:282, punkt 145).
- 212 Lisaks ei tõenda asjaolu, et toimiku dokumentidest ei nähtu, et emaettevõtja andis oma tütarettvõtjale juhiseid, et selliseid juhiseid olemas ei olnud (vt kohtuotsus Arkema vs. komisjon, EU:T:2011:251, punkt 204 eespool, punkt 118 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 213 Samuti tuleb meenutada, et liidu kohtud on leidnud, et emaettevõtja esindatus tütarettvõtja juhtorganites on asjakohane tõend tegeliku kontrolli teostamise kohta tütarettvõtja ärapoliitika üle (kohtuotsus, 27.9.2012, Total vs. komisjon, T-344/06, EU:T:2012:479, punkt 73; vt selle kohta ka kohtuotsused, 26.4.2007, Bolloré jt vs. komisjon, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 ja T-136/02, EKL, EU:T:2007:115, punkt 137, ning FMC vs. komisjon, punkt 210 eespool, EU:T:2011:282, punkt 150).
- 214 Liati võib emaettevõtjat tütarettvõtja toime pandud rikkumise eest vastutavaks pidada isegi siis, kui kontserni kuulub palju põhitegevusega tegelevaid äriühinguid (kohtuotsused Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon, punkt 149 eespool, EU:T:1999:80, punkt 989, ning 27.9.2012, Shell Petroleum jt vs. komisjon, T-343/06, EKL, EU:T:2012:478, punkt 52).

Socitrel neljanda väite esimese osa ning Companhia Previdente esimese ja teise väite põhjendus

- 215 Olgu meenutatud, et Socitreli peeti vastutavaks ajavahemiku eest 7. aprillist 1994 kuni 19. septembrini 2002 ning et Companhia Previdentet peeti solidaarselt vastutavaks sama rikkumisperioodi eest.

- 216 Ent eristada tuleb siiski ühelt poolt ajavahemikku 7. aprillist 1994 kuni 29. detsembrini 1998, mille osas komisjon oli sisuliselt seisukohal, et tal oli tõendeid, mis kinnitavad Companhia Previdente otsustavat mõju Socitrelile, ning teiselt poolt ajavahemikku 30. detsembrist 1998 kuni 19. septembrini 2002, mille osas komisjon oli seisukohal, et arvestades Companhia Previdente suurt osalust tema tütaretevõtja Socitreli kapitalis, oli võimalik kohaldada otsustava mõju tegelikult avaldamise eeldust.
- 217 Esiteks väidavad hagejad sisuliselt, et Companhia Previdentet ei saa vastutavaks pidada, kuna rikkumise pani toime Socitrel ükski, ning et ei ole ühtegi tõendit, et emaettevõtja osales rikkumises või et ta oli sellest vähemalt teadlik, teiseks, et komisjon ei saa kasutada otsustava mõju tegelikult avaldamise eeldust, kuna Companhia Previdentele ei ole kunagi kuulunud 100% osalus tema tütaretevõtja kapitalis, kolmandaks, et igal juhul on nad esitanud tõendeid, mis selle eelduse ümber lükkavad, ning viimaseks ja neljandaks, et seoses ajavahemikuga 7. aprillist 1994 kuni 29. detsembrini 1998 piirdus komisjon viitega „arvukate tugevate isiklike sidemete” olemasolule Companhia Previdente ja Socitreli vahel ning asjaolule, et mõned juhatuse liikmed, kes olid mõlema äriühingu juhatuses, olid keelatud kokkuleppest teadlikud, võtmata siiski arvesse argumente, mille hagejad olid esitanud, et tõendada, et emaettevõtja oma tütaretevõtjale otsustavat mõju ei avaldanud.
- 218 Nendest argumentidest mitte ühegi ei saa siiski nõustuda.
- 219 Üksteise järel analüüsitakse Companhia Previdente vastutust, mis tuleb tema tütaretevõtja toime pandud rikkumisest, tõendeid, mis kinnitavad Companhia Previdente otsustava mõju avaldamist Socitrelile ajavahemikus 7. aprillist 1994 kuni 29. detsembrini 1998, küsimust, kas komisjon võis kasutada otsustava mõju tegelikult avaldamise eeldust ajavahemiku suhtes 30. detsembrist 1998 kuni 19. septembrini 2002, ning viimaseks hagejate mitut argumenti, millega soovitakse tõendada niisuguse mõju avaldamise puudumist ajavahemikus 7. aprillist 1994 kuni 29. detsembrini 1998 ja lükata niisuguse mõju tegelikult avaldamise eeldus ümber hilisema ajavahemikuga seoses.
- Companhia Previdente vastutus tema tütaretevõtja rikkumise eest
- 220 Seoses Companhia Previdente vastutuse väidetava puudumisega rikkumise eest, mis on omistatav ainult Socitrelile, tuleb meenutada, et eespool punktis 199 meenutatud Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ei ole vaja tõendada, et emaettevõtja rikkumises isiklikult osales, et adresseerida talle otsus, millega määratakse talle trahv rikkumise toimepanemise eest.
- 221 Hagejate argumentatsioon, mille kohaselt ei saa rikkumist süüks panna Companhia Previdentele, kuna ta ei ole seda isiklikult toime pannud, ei ole seega tulemuslik ja see argument tuleb tagasi lükata.
- Ajavahemik 7. aprillist 1994 kuni 29. detsembrini 1998 ning tõendid, mis kinnitavad, et Companhia Previdente avaldas Socitrelile otsustavat mõju
- 222 Olgu meenutatud, et olles arvestanud emaettevõtja osalust tütaretevõtja kapitalis, viitas komisjon vaidlustatud otsuses „arvukate tugevate isiklike sidemete” olemasolule Companhia Previdente ja Socitrel vahel ning asjaolule, et mõned kahe äriühingu ühised juhatuse liikmed olid keelatud kokkuleppest teadlikud. Ta järeldas sellest, et Companhia Previdente avaldas Socitrelile otsustavat mõju.
- 223 Kõikide nende argumentide põhjendatust tuleb analüüsida.
- 224 Mis puudutab Companhia Previdente osaluse suurust Socitreli kapitalis, siis tuleb esiteks märkida, et komisjon väitis, et Portugali äriühinguõiguses on aktsionärile, kellele kuulub üle kahe kolmandiku aktsiaseltsi hääleõigustest – nagu Companhia Previdente, kellele kuulus 21,2% otsene osalus Socitreli kapitalis ja 70% otsene osalus Preside SGPS-i kapitalis, kellele kuulus 70,6% Socitreli kapitalist – põhimõtteliselt selle aktsiaseltsi üle täielik kontroll, kuna tal on võimalik heaks kiita kõik otsused,

eelkõige need, mis puudutavad juhtorgani nimetamist, olenemata selle struktuurist. Teiseks täpsustas ta, et sellist olukorda oli võimalik vältida ainult juhul, kui äriühingu asutamislepingu mõne sätte või aktsionäride kokkulepetega kehtestatud mõne eeskirja kohaselt on ette nähtud teisiti, nähes ette võimaluse moodustada teatavate strateegiliste otsuste puhul blokeeriva vähemuse. Komisjoni sõnul aga ei ole Socitrel tõendanud ega isegi väitnud, et on olemas mõni niisugune säte.

- 225 Kui kohtuistungil hagejatele selle kohta küsimusi esitati, ei vaielnud nad neile asjaoludele vastu.
- 226 Seega tuleb tõdeda, et Companhia Previdente oli asjaomasel ajavahemikul tütarettevõtja kapitalis eriliselt suur osalus, mis võimaldas tal kontrollida kõiki selle otsuseid.
- 227 Ühiste juhatuse liikmete küsimuses tuleb viidata dokumendile, mille Socitrel saatis komisjonile 29. juunil 2006 (haldustoimiku lk 19662–19664), millest nähtub, et Socitreil ja Companhia Previdente oli kaks ühist juhatuse liiget 1995. aastal (A. C. ja P. B.), 1996. aastal (L. D. ja P. B.) ja 1997. aastal (L. D. ja P. B.) ning kolm ühist juhatuse liiget 1998. aastal (A. S., L. D. ja L. F.).
- 228 Kuid tuleb meenutada, et vastavalt eespool punktis 213 meenutatud kohtupraktika kohaselt on emaettevõtja esindatus tütarettevõtja juhtorganites asjakohane tõend tegeliku kontrolli teostamise kohta tütarettevõtja äripoliitika üle.
- 229 Samuti tuleb toonitada, et P. B. osales kartellikoosolekutel ajavahemikus 26. augustist 1993 kuni 14. maini 1998. L. F. osales kartellikoosolekutel ajavahemikus 8. septembrist 1998 kuni 30. juulini 2002. A. S., kes juhtis mõlemat äriühingut ajavahemikus 18. septembrist 1998 kuni 2002. aasta lõpuni, osales kartellikoosolekutel ajavahemikus 10. detsembrist 1998 kuni 22. maini 2001. Hagejad neile asjaoludele vastu ei vaidle.
- 230 Emaettevõtja juhatuse need liikmed olid seega teadlikud tütarettevõtja rikkuvast tegevusest, kuna nad osalesid ise selles.
- Ajavahemik 30. detsembrist 1998 kuni 19. septembrini 2002 ning eeldus, et emaettevõtja avaldab oma tütarettevõtjale tegelikult otsustavat mõju
- 231 Kohtuistungil möönsid hagejad, et arvestades eespool punktis 204 meenutatud Euroopa Kohtu praktikat, mis on hilisem esialgse otsuse peale nende hagi esitamisest, oli komisjonil õigus tugineda Socitrelile Companhia Previdente otsustava mõju avaldamise eeldusele vaatamata sellele, et emaettevõtja osalus tütarettevõtja kapitalis oli alla 100%.
- 232 Nad märkisid, et kuigi nad loobusid oma argumentatsioonist selles küsimuses, jäid nad siiski selle juurde, et see eeldus ümber lükata.
- Asjaolud, mille hagejad esitasid, et tõendada otsustava mõju puudumist ajavahemikus 7. aprillist 1994 kuni 29. detsembrini 1998 ning lükata ümber otsustava mõju tegelikult avaldamise eeldus ajavahemiku suhtes 30. detsembrist 1998 kuni 19. septembrini 2002
- 233 Hagejad leiavad sisuliselt, et vaatamata esiteks Companhia Previdente suurele osalusele tütarettevõtja kapitalis ja ühiste juhatuse liikmete olemasolule esimesel perioodil, ning teiseks Companhia Previdente veelgi suuremale osalusele tütarettevõtja kapitalis teisel perioodil, mis põhjendab otsustava mõju tegelikult avaldamise eelduse kohaldamist, kinnitavad paljud asjaolud, et Companhia Previdente Socitrelile otsustavat mõju ei avaldanud.

- 234 Kõigepealt tuleb kohe tagasi lükata hagejate esimene argument, mille kohaselt kujutab eeldus, mis põhineb ainult osalusel tütaretevõtja kapitalis, endast *probatio diabolica*'t emattevõtja jaoks, kes soovib selle eelduse ümber lükata, ning mis selles mõttes on isikliku vastutuse põhimõtte ja süütuse presumptsiooni rikkumine.
- 235 Nimelt tuleb meenutada, et Euroopa Kohus on leidnud, et otsustava mõju tegelikult avaldamise eeldus püüab eelkõige tekitada tasakaalu esiteks sellise eesmärgi olulisuse – milleks on konkurentsieeskirjade, eriti ELTL artikli 101 vastase tegevuse hukkamõistmine ja sellise tegevuse kordumise ärahoidmine – ning teiseks liidu teatud üldpõhimõtete nõuete vahel, milleks on eelkõige süütuse presumptsiooni, karistuste individuaalsuse, õiguskindluse põhimõtted ja kaitseõiguste tagamine, sealhulgas poolte võrdsuse põhimõtte. Eelkõige just sel põhjusel ongi see ümberlükatav (kohtuotsus Elf Aquitaine vs. komisjon, punkt 197 eespool, EU:C:2011:620, punkt 59).
- 236 Lisaks ilmneb kohtupraktikast, et isegi kui eeldust on raske ümber lükata, jääb see mõistlikkuse piiridesse, kui see on proportsionaalne taotletava õiguspärase eesmärgiga, kui on olemas võimalus esitada vastupidiseid tõendeid ning kui kaitseõigused on tagatud (vt kohtuotsus Elf Aquitaine vs. komisjon, punkt 197 eespool, EU:C:2011:620, punkt 62 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 237 Selleks tuleb esitada piisavad tõendid, mis kinnitavad, et tütaretevõtja tegutses turul sõltumatult (vt kohtuotsus Elf Aquitaine vs. komisjon, punkt 197 eespool, EU:C:2011:620, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika). Hageja ei saa siiski seda eeldust ümber lükata, esitades lihtsalt alusetuid väiteid (kohtuotsus Elf Aquitaine vs. komisjon, punkt 197 eespool, EU:C:2011:620, punkt 61).
- 238 Et teha kindlaks, kas tütaretevõtja määrab oma tegevuse turul kindlaks sõltumatult, tuleb võtta arvesse kogu asjakohast teavet majanduslike, organisatsiooniliste ja õiguslike sidemete kohta, mis seda tütaretevõtjat tema emattevõtjaga seovad (kohtuotsus Akzo Nobel jt vs. komisjon, punkt 203 eespool, EU:C:2009:536, punkt 74).
- 239 Kuid ükski hagejate esitatud argument ei lükka ümber komisjoni teesi, mille kohaselt avaldas Companhia Previdente Socitrelile otsustavat mõju ajavahemikus 7. aprillist 1994 kuni 29. detsembrini 1998, või et arvestades tema suurt osalust Socitreli kapitalis, võib otsustava mõju tegelikult avaldamist eeldada ajavahemikus 30. detsembrist 1998 kuni 19. septembrini 2002.
- 240 Esiteks asjaolu, et Companhia Previdente on valdusühing, kes ei tegele põhitegevusega, ei ole piisav, et otsustava mõju tegelikult avaldamise eeldus ümber lükata (vt selle kohta kohtuotsused Schunk ja Schunk Kohlenstoff-Technik vs. komisjon, punkt 208 eespool, EU:T:2008:415, punkt 63; Shell Petroleum jt vs. komisjon, punkt 208 eespool, EU:T:2011:355, punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika, ning E.ON Ruhrgas ja E.ON vs. komisjon, punkt 208 eespool, EU:T:2012:332, punkt 283) ega pööra tõendamiskoormist ümber, nagu väidab ekslikult Socitrel.
- 241 Sellega seoses ei piisa komisjoni teesi ümberlülkkamiseks ainuüksi asjaolust, et tulenevalt äriühingu vormist ja põhikirjajärgsest eesmärgist emattevõtja ainult haldas osalusi (vt selle kohta kohtuotsused Schunk ja Schunk Kohlenstoff-Technik vs. komisjon, punkt 208 eespool, EU:T:2008:415, punkt 70, ning FMC vs. komisjon, punkt 210 eespool, EU:T:2011:282, punkt 130).
- 242 Samuti järeldub sellest, et tähtsust ei oma asjaolu, et Companhia Previdente ja Socitrel on eraldiseisva õigusvõimega äriühingud, kellel on erinevad aktsionärid ja asukohad, kuna igal juhul moodustasid nad sama ettevõtja (vt selle kohta kohtuotsus Elf Aquitaine vs. komisjon, punkt 197 eespool, EU:C:2011:620, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 243 Mingit tähtsust ei oma hagejate argumentatsioon, mille kohaselt vastavalt Portugali õigusele ei esindanud Companhia Previdente juhatuse liikmed teda tütaretevõtja juhatuse liikmeks olles. Nimelt tuleb meenutada, et äriühing ei saa tugineda siseriiklikele õigusnormidele, et vältida liidu õigusnormide

kohaldamist, kusjuures liidu õiguses kasutatavaid õigusmõisteid tuleb põhimõtteliselt tõlgendada ja kohaldada kogu liidus ühetaoliselt (kohtuotsused, 1.2.1972, Hagen, 49/71, EKL, EU:C:1972:6, punkt 6, ning 27.9.2012, Heijmans *vs.* komisjon, T-360/06, EU:T:2012:490, punkt 70).

- 244 Teiseks ei ole Socitreli rikkumise emattevõtjale süükspanemiseks vajalik tõendada, et viimane mõjutas oma tütarettvõtja poliitikat konkreetses valdkonnas, kus rikkumine toime pandi (vt selle kohta kohtuotsused Shell Petroleum jt *vs.* komisjon, punkt 208 eespool, EU:T:2011:355, punkt 70).
- 245 Järelikult ei piisa otsustava mõju tegelikult avaldamise eelduse ümberlõkkamiseks ka tõsiasjast, et emattevõtja ise ei tegutsenud pingestusterasesektoris, ning seetõttu tuleb selle kohta hagejate esitatud argumentatsioon tagasi lükata.
- 246 Kolmandaks ei oma selle kohtupraktika kohaselt mingit tähtsust asjaolu, et Companhia Previdentele kuulus osalus paljudes teistes äriühingutes, kes tegutsesid muudes sektorites kui see, mida keelatud kokkulepe puudutas (vt selle kohta kohtuotsused Limburgse Vinyl Maatschappij jt *vs.* komisjon, punkt 149 eespool, EU:T:1999:80, punkt 989, ning Shell Petroleum jt *vs.* komisjon, punkt 214 eespool, EU:T:2012:478, punkt 52).
- 247 Neljandaks tuleb tagasi lükata ka Socitreli argument, mille kohaselt oli ta oma äristrateegia küsimuses täiesti sõltumatu.
- 248 Nimelt esiteks ei saa otsustava mõju tegelikult avaldamise eeldust ümber lükata pelgalt selle tõendamiseega, et Socitrel juhtis oma äripoliitikat *stricto sensu* nagu turustamis- või hinnastrateegiat Companhia Previdentelt selleks juhiseid saamata. Arvestades, et Socitreli iseseisvust ei hinnata üksnes ettevõtja igapäevase juhtimise aspektist, ei piisa tütarettvõtja iseseisvuse tõendamiseks asjaolust, et tütarettvõtja ei rakendanud emattevõtja kasuks asjaomasel turul spetsiifilist teavitamispoliitikat (vt selle kohta kohtuotsus FMC *vs.* komisjon, punkt 210 eespool, EU:T:2011:282, punkt 105 jj ja seal viidatud kohtupraktika).
- 249 Teiseks piirdub Socitrel argumentatsiooniga, mille tegelikkusele vastavust ta siiski ei tõenda. Otsustava mõju tegelikult avaldamise eelduse ümberlõkkamiseks ei piisa aga pelkadest väidetest (vt selle kohta kohtuotsus Elf Aquitaine *vs.* komisjon, punkt 197 eespool, EU:C:2011:620, punkt 61).
- 250 Viiendaks ei saa sõltumatust, mis oli Socitrelil ajaloolise konteksti tõttu, mille raames Companhia Previdente omandas selle äriühingu, kes varem oli riiklik ettevõtja, tuletada ainult sellest asjaolust ega sellest, et pärast ettevõtja omandamist jäi selle varasem juhtorgan paika.
- 251 Seega tuleb need argumendid tagasi lükata.
- 252 Kuuendaks tuleb täpsustada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei eelda ettevõtjale ELTL artikli 101 rikkumise süükspanemine selle rikkumisega seotud ettevõtja aktsionäride või peamiste juhtide tegevust või isegi nende teadlikkust rikkumisest, vaid niisuguse isiku tegevust, kellel on õigus tegutseda ettevõtja arvel (kohtuotsused, 7.6.1983, Musique Diffusion française jt *vs.* komisjon, 100/80–103/80, EKL, EU:C:1983:158, punkt 97, ning 20.3.2002, Brugg Rohrsysteme *vs.* komisjon, T-15/99, EKL, EU:T:2002:71, punkt 58).
- 253 Asjaolu, et Companhia Previdente ei olnud oma tütarettvõtja rikkuvast tegevusest teadlik – kui eeldada, et see on tõendatud, mis aga nii ei ole –, ei mõjutaks seega mingil juhul viimase tegevuse eest solidaarse vastutuse omistamise võimalust.
- 254 Kokkuvõtvalt tuleb tõdeda, et hagejad ei ole tõendanud, et Companhia Previdente ei avaldanud Socitrelile otsustavat mõju ning et viimane tegutses turul täiesti sõltumatult.

- 255 Järelikult pidas komisjon põhjendatult Companhia Previdentet solidaarselt vastutavaks nii ajavahemiku eest 7. aprillist 1994 kuni 29. detsembrini 1998 kui ka ajavahemiku eest 30. detsembrist 1998 kuni 19. septembrini 2002.
- 256 Seega tuleb tagasi lükata nii Socitreli neljanda väite esimene osa kui ka Companhia Previdente kaks esimest väidet.

Socitreli neljanda väite teine ja kolmas osa ning Companhia Previdente kolmanda väite esimene ja teine osa, mis on esitatud teise võimalusena ja kolmanda võimalusena ning mille kohaselt esiteks on 10% ülempiiri arvutamisel väärtalt arvesse võetud Emesa, Galycase ja ITC käibed ning teiseks väärtalt arvesse võetud Companhia Previdente 2009. aasta käive

Vaidlustatud otsuse meeldetuletus

- 257 Olles hagejate väited tagasi lükanud, võttis komisjon määruse nr 1/2003 artiklis 23 ette nähtud 10% ülempiiri arvutamisel arvesse Companhia Previdentest ja kõikidest tema tütaretevõtjatest – sealhulgas Emesa, Galycas ja ITC, kelle Companhia Previdente ostis ära 2004. ja 2005. Aastal – koosneva kontserni 2009. aasta käibe (vaidlustatud otsuse põhjendused 1059, 1061, 1062 ja 1063–1069).

Põhimõtete meeldetuletus

- 258 Määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 teises lõigus sätestatakse, et „ühegi rikkumises osalenud ettevõtja ja ettevõtjate ühenduse puhul ei tohi trahv ületada 10% selle eelmise majandusaasta kogukäibest”.
- 259 10% ülempiir selle sätte tähenduses tuleb arvutada kõikide nende äriühingute kogukäibe põhjal, kes moodustavad ühe majandusüksuse, mis tegutseb ettevõtjana ELTL artikli 101 tähenduses (vt selle kohta kohtuotsused, 26.11.2013, Groupe Gascogne vs. komisjon, C-58/12 P, EU:C:2013:770, punkt 56, ning HFB jt vs. komisjon, punkt 200 eespool, EU:T:2002:70, punkt 528).
- 260 Selle trahvi ülempiiri eesmärk on nimelt vältida, et määrataks trahve, millest võib arvata, et ettevõtjad ei ole suutelised neid tasuma, kui pidada silmas nende ettevõtjate suurust, mis on – olgugi et ligikaudselt ja mittetäielikult – määratud kogukäibe põhjal. Tegemist on seega piiriga, mida ühetaoliselt kohaldatakse kõigile ettevõtjatele ja mis sõltub iga ettevõtja suuruselt, eesmärgiga vältida ülemääraseid ja ebaproportsionaalseid trahve (vt kohtuotsus Groupe Gascogne vs. komisjon, punkt 259 eespool, EU:C:2013:770, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 261 Seda eesmärki tuleb siiski kombineerida eesmärgiga tagada trahvi piisavalt hoiatav mõju, mis põhjendab asjassepuutuva ettevõtja suuruse ja majandusliku jõu, see tähendab rikkumise toimepanija koguvahendite arvessevõtmist (vt kohtuotsus Groupe Gascogne vs. komisjon, punkt 259 eespool, EU:C:2013:770, punkt 49 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 262 Nimelt on esmalt mõju, mida asjaomasele ettevõtjale soovitakse avaldada, see, mis õigustab selle ettevõtja suuruse ja koguvahendite arvestamist, et tagada trahvi piisavalt hoiatav mõju, kuna karistus ei tohi eelkõige ettevõtja finantsuutlikkusega võrreldes olla tühine (vt kohtuotsus Groupe Gascogne vs. komisjon, punkt 259 eespool, EU:C:2013:770, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 263 Neid asjaolusid arvestades on sellise ettevõtja finantsvahendite hindamisel, kellele pandi süüks liidu konkurentsioiguse eeskirjade rikkumine, põhjendatud võtta arvesse kõigi nende äriühingute käive, kelle suhtes asjassepuutuval ettevõtjal on võimalik otsustavat mõju avaldada (kohtuotsus Groupe Gascogne vs. komisjon, punkt 259 eespool, EU:C:2013:770, punkt 51).

- 264 Ent kui ettevõtjast majandusüksus on lagunened ajavahemikus rikkumise lõppemisest kuni trahvi määramise otsuse vastuvõtmiseni, siis on otsuse igal adressaadil õigus sellele, et tema suhtes kohaldataks individuaalselt seda ülempiiri (vt selle kohta kohtuotsus, 15.6.2005, Tokai Carbon jt vs. komisjon, T-71/03, T-74/03, T-87/03 ja T-91/03, EU:T:2005:220, punkt 390).
- 265 Mis puudutab aga määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 tähenduses „eelmise majandusaasta” kindlaksmääramist, siis nähtub kohtupraktikast, et olukordades, kus puudub igasugune teave selle kohta, et ettevõtja lõpetas oma äritegevuse või võltsis oma käivet ranga trahvi vältimiseks, tuleb leida, et komisjonil on kohustus määrata trahvi ülempiir lähtuvalt kõige hilisemast käibest, mis kajastab tervet normaalse majandustegevusega majandusaastat (kohtuotsus, 29.11.2005, Britannia Alloys & Chemicals vs. komisjon, T-33/02, EKL, EU:T:2005:428, punkt 49).
- 266 Üldkohus on samuti leidnud, et komisjonil ei ole meelevaldset õigust kohaldada 10% ülempiiri otsuse vastuvõtmisele eelnenud majandusaastast varasematele majandusaastatele. Komisjon võib varasemat majandusaastat kasutada ainult erandjuhtudel, näiteks kui asjaomasel ettevõtjal ei olnud mingit käivet komisjoni otsuse vastuvõtmisele eelneval majandusaastal. Pealegi ei ole tal ka sel juhul trahvi ülempiiri kindlaksmääramisel kasutatava majandusaasta valikul ulatuslikku kaalutusõigust. Nimelt on ta kohustatud aluseks võtma viimase majandusaasta, mis kajastab tervet normaalse majandustegevusega majandusaastat (vt selle kohta kohtuotsus Britannia Alloys & Chemicals vs. komisjon, punkt 265 eespool, EU:T:2005:428, punktid 39–42 ja 74).
- 267 Seega, kuigi kohtupraktikast nähtub, et komisjon peab määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 ette nähtud trahvi ülempiiri arvutamisel põhimõtteliselt arvesse võtma asjaomase ettevõtja käibe trahvi määrava otsuse vastuvõtmise kuupäeval viimasel tervel majandusaastal (vt selle kohta kohtuotsus, 7.6.2007, Britannia Alloys & Chemicals vs. komisjon, C-76/06 P, EKL, EU:C:2007:326, punkt 32), tuleneb selle normistiku – mille osa see säte on – kontekstist ja eesmärkidest siiski, et kui komisjoni otsuse vastuvõtmisele eelneva majandusaasta käive ei vasta viimasele tervele majandusaastale normaalse majandustegevusega 12 kuu jooksul ning seega ei anna mingeid kasulikke andmeid asjaomase ettevõtja tegelikust majanduslikust olukorrast ega talle määratava trahvi sobivast tasemest, ei saa seda käivet trahvi ülempiiri kindlaksmääramisel aluseks võtta. Viimasena nimetatud juhul, mis leiab aset ainult erandlikel asjaoludel, on komisjonil kohustus võtta trahvi ülempiiri arvutamisel aluseks viimane terve majandusaasta, mis väljendab normaalse majandustegevusega tervet majandusaastat (kohtuotsus, 12.12.2012, 1. garantovaná vs. komisjon, T-392/09, EU:T:2012:674, punkt 86, mis apellatsiooniasemes jäeti muutmata kohtuotsusega, 15.5.2014, 1. garantovaná vs. komisjon, C-90/13 P, EU:C:2014:326).
- 268 Sellega seoses tuleb täpsustada, et kohtupraktika viite „normaalse majandustegevusega terve majandusaasta” eesmärk on välistada seda, et võetakse arvesse majandusaastat, mille jooksul asjassepuutuv ettevõtja oli oma tegevust lõpetamas, kuigi kogu majandustegevust ei ole veel lõpetatud, ning üldisemalt majandusaastat, mille jooksul ei vastanud asjassepuutuva ettevõtja turutegevus tavatingimustes majandustegevusega tegeleva ettevõtja turutegevusele. Seevastu pelk asjaolu, et teatud majandusaasta käive või kasum on oluliselt madalam või kõrgem eelmiste majandusaastate omast, ei tähenda, et see majandusaasta ei ole normaalse majandustegevusega terve majandusaasta (kohtuotsus, 12.12.2012, Almamet vs. komisjon, T-410/09, EU:T:2012:676, punkt 253).

Üldkohtu hinnang

- 269 Hagejad väidavad sisuliselt, et komisjon võttis 10% ülempiiri arvutamisel vääralt arvesse esiteks Emesa, Galycase ja ITC käibed ning teiseks võttis selleks arvesse Companhia Previdente 2009. aasta käibe.
- 270 Nende argumentidega ei saa siiski nõustuda.

- 271 Esiteks peab komisjon 10% ülempiiri arvutamisel arvesse võetava majandusaasta küsimuses määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 kohaselt aluseks võtma Companhia Previdente 2009. aasta kogukäibe, ilma et arvestama peaks selle käibe suurenemise või vähenemisega võrreldes rikkumise lõpetamise ajaga, sest Companhia Previdente ei ole tegelikult erandolukorras, mis võimaldaks teha erandi sellest reeglist kohtuasjast Britannia Alloys & Chemicals vs. komisjon tuleneva Üldkohtu ja Euroopa Kohtu praktika tähenduses (vt punkt 266 eespool).
- 272 Järelikult tuleb selle kohta ja ka haldusmenetluse kestuse kohta hagejate esitatud argumentatsioon tagasi lükata.
- 273 Teiseks pidi komisjon määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 tähenduses käibe 10% ülempiiri vastavalt eespool punktis 263 meenutatud kohtupraktikale arvutama kõikide nende äriühingute kogukäibe põhjal, kes moodustavad ühe majandusüksuse, mis tegutseb ettevõtjana.
- 274 Järelikult pidi ta selleks arvesse võtma 2009. aastal kontserni Companhia Previdente kuulunud Emesa, Galycase ja ITC käibe ning hagejatele määratud trahv ei ole seega ebaproportsionaalne.
- 275 Veel tuleb tõdeda, nagu rõhutab komisjon, et Companhia Previdentet peeti solidaarselt vastutavaks ainult Socitreli tegevuse eest, kes oli rikkumise toimepanemise ajal Companhia Previdente tütarettevõtja, kuid teda ei peetud vastutavaks Emesa, Galycase ja ITC trahvi eest, kes tollal ei kuulunud Companhia Previdentele.
- 276 Järelikult tuleb Socitreli neljanda väite teine ja kolmas osa ning Companhia Previdente kolmanda väite esimene ja teine osa tagasi lükata.

5. Socitreli viies väide, et 2006. aasta suuniste punktide 13 ja 22 kohaldamisel on rikutud proportsionaalsuse ja õiguspärase ootuse põhimõtteid ning esitatud ei ole põhjendusi

Põhimõtete meeldetuletus

- 277 Olgu meenutatud, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb trahvisummade kindlaksmääramisel arvesse võtta rikkumise kestust ja kõiki tegureid, mis võivad mõjutada selle raskusastme hindamist (vt kohtuotsused, 11.7.2013, Gosselin Group vs. komisjon, C-429/11 P, EU:C:2013:463, punkt 88 ja seal viidatud kohtupraktika, ning Team Relocations jt vs. komisjon, C-444/11 P, EU:C:2013:464, punkt 98 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 278 Sellega seoses nähtub Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et liidu konkurentsioiguse rikkumiste raskuse määramisel tuleb lähtuda mitmest tegurist, nagu eelkõige juhtumi eripärased asjaolud, selle kontekst ja trahvide hoiatav mõju, isegi kui puudub siduv või ammendav loetelu kriteeriumidest, mida tuleb arvesse võtta (vt kohtuotsused Gosselin Group vs. komisjon, punkt 277 eespool, EU:C:2013:463, punkt 89 ja seal viidatud kohtupraktika, ning Team Relocations jt vs. komisjon, punkt 277 eespool, EU:C:2013:464, punkt 99 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 279 Rikkumiste raskusastme hindamise asjaoludena võetakse arvesse iga ettevõtja käitumist, iga ettevõtja rolli kartellikokkuleppe sõlmimisel, sellest saada võidud kasumit, nende ettevõtjate suurust ja asjaomaste kaupade väärtust ning ohtu, mida seda tüüpi rikkumised liidu eesmärkidele kujutavad (vt kohtuotsused, 12.11.2009, Carbone-Lorraine vs. komisjon, C-554/08 P, EU:C:2009:702, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika; Gosselin Group vs. komisjon, punkt 277 eespool, EU:C:2013:463, punkt 90 ja seal viidatud kohtupraktika, ning Team Relocations jt vs. komisjon, punkt 277 eespool, EU:C:2013:464, punkt 100 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 280 Veel nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et rikkumise olemasolu kindlaksmääramisel ei ole asjakohane see, et ettevõtja ei võtnud osa kõigist keelatud kokkuleppe moodustavatest tegudest või et tal oli väike roll nendes tegudes, milles ta osales. Kuigi ettevõtja osalemise olulisus, mis olenevalt olukorrast võib olla väike, ei saa seega küsimuse alla seada tema isikliku vastutuse teket rikkumise kui terviku suhtes, võib see siiski mõjutada rikkumise ulatuse ja raskusastme hindamist ning seega karistuse taseme kindlaksmääramist (vt selle kohta kohtuotsused, 8.7.1999, komisjon *vs.* Anic Participazioni, C-49/92 P, EKL, EU:C:1999:356, punkt 90; 7.1.2004, Aalborg Portland jt *vs.* komisjon, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, EKL, EU:C:2004:6, punkt 86; Dansk Rørindustri jt *vs.* komisjon, punkt 200 eespool, EU:C:2005:408, punkt 145).
- 281 Nii on leitud, et komisjon peab iga rikkuja kartellis osalemise suhtelise raskusastme hindamise käigus võtma arvesse asjaolu, et teatavaid rikkujaid ei loeta olenevalt olukorrast vastutavateks eespool punktis 280 viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Anic Participazioni (EU:C:1999:356, punkt 87) tähenduses selle kartelli kõigi osade eest (kohtuotsus, 19.5.2010, Chalkor *vs.* komisjon, T-21/05, EKL, EU:T:2010:205, punkt 100).
- 282 Seoses proportsionaalsuse põhimõttega tuleb meenutada, et selle kohaselt ei tohi institutsioonide aktid minna kaugemale sellest, mis on taotletava eesmärgi saavutamiseks sobiv ja vajalik. Trahvide arvutamise kontekstis tuleb rikkumiste raskusaste kindlaks määrata mitme asjaolu alusel ning mitte ühelegi asjaolule ei tohi omistada tähtsust, mis oleks teiste hindamiselementidega võrreldes ebaproportsionaalne. Proportsionaalsuse põhimõte tähendab selles kontekstis, et komisjon peab määrama trahvi proportsionaalselt asjaoludega, mida ta võttis arvesse rikkumise raskusastme hindamisel, ning et komisjon peab neid asjaolusid seejuures seostatult ning objektiivselt põhjendatult kohaldama (vt kohtuotsused, 27.9.2006, Jungbunzlauer *vs.* komisjon, T-43/02, EKL, EU:T:2006:270, punktid 226–228 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 28.4.2010, Gütermann ja Zwicky *vs.* komisjon, T-456/05 ja T-457/05, EKL, EU:T:2010:168, punkt 264 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 283 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab võrdse kohtlemise põhimõte, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud (vt kohtuotsus, 3.5.2007, Advocaten voor de Wereld, C-303/05, EKL, EU:C:2007:261, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika).

Viienda väite põhjendus

- 284 Kõigepealt väidab Socitrel, et kuivõrd talle kohaldati raskuse määra 18% – ja sama suurt määra hoiatava mõju lisasumma puhul –, siis koheldi teda praktiliselt samamoodi kui Emesat ja Tyosat, kelle määraks kehtestati 19%, kuigi tema toime pandud rikkumine oli oluliselt väiksem kui nende kahe teise ettevõtja toime pandud rikkumine.
- 285 Seejärel väidab ta sisuliselt, et komisjon jättis raskuse määra kindlaksmääramisel arvesse võtmata rea talle eripäraseid tegureid, sealhulgas asjaolu, et ta oli väike pereettevõtte, et ta osales keelatud kokkuleppes esimest korda, et tema osalemine oli vaid kõrvalise tähtsusega, ning et tema väikesest suuruselt tingitud väheste juriidiliste ja majanduslike teadmiste tõttu oli tal keerulisem oma tegude tagajärgi hinnata.
- 286 Viimaseks leiab ta, et otsuses on rikutud põhjendamiskohustust, kuna see ei võimalda tal mõista raskuse ja lisasumma määra kindlaksmääramise aluseks olevaid põhjusi.
- 287 Nende argumentidega ei saa siiski nõustuda.

- 288 Esiteks tuleb meenutada, et komisjon moodustas vaidlustatud otsuses (põhjendus 953) raskuse määra kindlaksmääramiseks kolm kategooriat, võttes aluseks toimepandud rikkumise laadi (põhjendused 939–945), kombineeritud turuosa (põhjendus 946) ja keelatud kokkuleppe geograafilise ulatuse (põhjendused 947–949):
- 16% kategooria, kuhu kuulub üksnes Fundia ja mida põhjendab asjaolu, et see ettevõtja osales vaid Addteki „koordineerimises” (põhjendus 939);
 - 18% kategooria, kusjuures seda määra põhjendavad kaks kriteeriumi: ainult club España osalemine ja keelatud kokkuleppe üleeuroopalisest ulatusest hilises staadiumis teadasaamine; Socitrel kuulub sellesse kategooriasse (põhjendus 949);
 - 19% kategooria, kuhu kuuluvad kõik teised keelatud kokkuleppes osalenud ettevõtjad (põhjendus 953).
- 289 Tuleb tõdeda, et Emesa ja Tycsa osalesid aktiivselt club Zurichis (esimene alates 1992. aastast ja teine alates 1993. aastast) ja club Europe’is, samas kui Socitrel ei osalenud neist klubidest kummaski, siis komisjon võttis seda arvesse.
- 290 On tõsi, et määrade vahe kategoorial, kuhu ühelt poolt kuuluvad Emesa ja Tycsa ning teiselt poolt Socitrel, on väike, kuid tuleb meenutada, et 2006. aasta suuniste punkti 21 kohaselt võib kasutatav osakaal müügiväärtusest olla kuni 30% ning et suuniste punkti 23 kohaselt on hindade määramise, turu jagamise ja tootmise piiramise horisontaalkokkulepped, mis on üldjuhul salajased, juba oma olemuselt kõige tõsisemad konkurentsipiirangud ning konkurentsipoliitika seisukohast karistatakse selle eest karmilt. Seepärast on nimetatud rikkumiste puhul kasutatav osakaal üldjuhul astmestiku kõrgemal tasemel.
- 291 Käesolevas asjas tuleb aga tõdeda, et arvestades vaidlustatud otsuse põhjenduses 939 meenutatud rikkumise laadi (turu jagamine/kvootide kindlaksmääramine, klientide jagamine ja hindade horisontaalne kindlaksmääramine), on rikkumise toime pannud kategooria puhul komisjoni kasutatud raskuse määr astmestiku madalal tasemel (15–30%), mistõttu on vahe mõne teise samuti hindade määramise horisontaalkokkulepetes, turu jagamises ja tootmisepiiramises seisneva rikkumise toime pannud kategooriaga väike.
- 292 Lisaks tuleb veel tõdeda, et komisjon tugines objektiivsetele kriteeriumidele, kui tegi vahet kategoorial, kuhu kuulusid muu hulgas Emesa ja Tycsa, ning kategoorial, kuhu kuulusid Socitrel, Fapricela ja Proderac.
- 293 Socitrel ei saa seega tugineda ebavõrsele kohtlemisele ainult komisjoni kasutatud raskuse määra väikse erinevuse alusel.
- 294 Teiseks väidab Socitrel, et tema osalemine piirdus Ibeeria poolsaarega.
- 295 Tuleb aga tõdeda, et komisjon on seda asjaolu nõuetekohaselt arvesse võtnud, kasutades müügiväärtuse puhul ainult Ibeeria poolsaarel Socitreli saadud müügiväärtust (vaidlustatud otsuse põhjendus 949).
- 296 Kolmandaks väidab Socitrel, et tema väikest rolli ei ole arvesse võetud. Veel väidab ta, et erinevalt teistest Ibeeria ettevõtjatest nagu Tycsa ja Emesa oli tal kartellis vaid kõrvaline, mitte juhtroll.
- 297 Olgu meenutatud, et ettevõtja väike roll keelatud kokkuleppes on kergendav asjaolu, mida hinnatakse eraldi rikkumise objektiivsest raskusest kui sellisest.
- 298 Seega tuleb tagasi lükata selles küsimuses esitatud Socitreli argumentatsioon ja ülejäänud osas viidata argumentatsioonile, mille Socitrel esitab spetsiaalselt selle kohta kuuendas väites.

- 299 Neljandaks tuleb seoses Socitreli väidetega selle kohta, et ta on perekontserni kuuluv väike äriühing, meenutada, et müügiväärtuse aluseks, mille komisjon võttis vaidlustatud otsuses arvesse trahvi põhisumma kindlaksmääramisel (vt punkt 20 eespool), on Socitreli 2001. aasta pingestusterase müük.
- 300 Järelikult kajastub Socitreli suurus turul, eeldades, et see on tagasihoidlik, talle määratud trahvisummas, kuna selles on arvesse võetud tema müügiväärtust.
- 301 Mis aga puudutab tema tagasihoidlikust suuruselt ja kuulumisest perekontserni tulenevat mõju tema õiguslikele ja majanduslikele teadmistele, mis Socitreli sõnul takistasid tal hinnata selle rikkumise täpset ulatust, milles ta osales, siis tuleb meenutada, et Socitrel kuulub Companhia Previdente ettevõtjasse, kellel on 27 eri majandussektorites tegutsevat tütaretevõtjat (vt hagiavalduse punktid 129 ja 130).
- 302 Järelikult on tegemist küllaltki suure mitmekesise tegevusega majanduskontserniga, mille üleilmne konsolideeritud käive oli 2009. aastal 125 904 527 eurot.
- 303 Kuid niisuguse struktuuri juhtimine – mida Socitrel ja Companhia Previdente puhul teostasid liiati ühised juhataste liikmed nii aastatel 1994–1998 kui ka aastatel 1998–2002 (vt Socitreli poolt komisjonile 29. juunil 2006 saadetud dokument, mis on toodud haldustoimiku lk 19662–19664), kes ise club España koosolekute osalesid – muudab ebatõenäoliseks Socitreli väited, mille kohaselt ei teadnud ükski neist isikutest, et keelatud kokkuleppes osalemine oli õigusvastane ja võis kaasa tuua olulise trahvi määramise ettevõtjale.
- 304 Igal juhul tuleb meenutada, et vastavalt üldisele põhimõttele, et teadmatust ei vabasta karistusest, kannavad asjaomased ettevõtjad reeglina ise õigusliku olukorra võimaliku väära hindamise riski (kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas Schenker & Co. jt, C-681/11, EKL, EU:C:2013:126, punkt 57).
- 305 Lisaks tuleb nentida, et Socitreli argumentatsioon kattub argumentidega, mille ta ise ja tema ettevõtja esitasid Companhia Previdentest ja tema mitmesugustest tütaretevõtjatest moodustatud ettevõtja kogukäibe arvessevõtmise kohta 10% ülempiiri arvutamisel; see argumentatsioon tuleb tagasi lükata (vt punkt 276 eespool).
- 306 Viimaseks, kõikidest nendest eeltoodud kaalutlustest ja esimese väite analüüsist (vt punkt 107 jj eespool) tuleneb, et vaidlustatud otsust ei ole puudulikult põhjendatud.
- 307 Seoses Socitreli väitega komisjoni varasema otsustuspraktika kohta tuleb meenutada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale ei kujuta komisjoni otsustuspraktika endast konkurentsivaldkonnas määratavate trahvide õiguslikku raamistikku (vt selle kohta kohtuotsus Heineken Nederland ja Heineken vs. komisjon, punkt 147 eespool, EU:C:2012:829, punkt 108 ja seal viidatud kohtupraktika), kusjuures see kinnitus kehtib nii individuaalsete trahvide summa kindlaksmääramise kohta kui ka komisjoni tõlgenduse kohta omaenda suunistele (vt selle kohta kohtuotsus Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, punkt 200 eespool, EU:C:2005:408, punktid 227 ja 230), olgu siis tegemist trahvide üldise taseme või nende arvutamisel kasutatavate meetoditega.
- 308 Pealegi tuleb märkida, et Socitrel ei esita ühtegi argumenti nende väidete põhjendamiseks, mille ta esitab üsnagi möödaminnes oma hagiavalduse punktis 193.
- 309 Sama kehtib ka väite kohta, et komisjon on rikkunud õiguspärase ootuse põhimõtet – seda väidet on mainitud väite pealkirjas, ilma et seda oleks pärast käsitletud.
- 310 Järelikult tuleb viies väide tervikuna tagasi lükata.

6. *Socitreli kuues väide, et on rikutud proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid, kuna hageja väikest või passiivset rolli ei ole kergendava asjaoluna arvesse võetud*

Vaidlustatud otsuse meeldetuletus

311 Vaidlustatud otsuse põhjendustes 985 ja 986 on märgitud:

„(985) Socitrel ja Companhia Previdente väidavad [...], et Socitrel osales ainult club Españas, mille tegevus oli teiste klubide omast piiratum, ja et Socitrel ei olnud club España asutajaliige. Veel väidavad nad, et Portugali turu puhul algas kartellitegevus ilma Socitrelita, kuigi see oli tema peamine turg. Lisaks tootis ta vaid traati, mitte trossikeesid, mis on peamine kartellitoode, ning tema tegevus mõjutas vaid väikest osa Euroopa turust. SLM ja ITC märgivad veel ära ka asjaolu, et nad ei osalenud kartellis selle algusest peale.

(986) Komisjon märgib kõigepealt, et Socitrel oli club España koosolekul regulaarne osaleja, osaledes süstemaatiliselt ja panustades rohkem kui 40 koosolekusse 7. aprillist 1994 kuni komisjoni kontrollide ajani. Ta osales täiel määral kokkulepetes, mis puudutasid kvoote ja klientide jagamist, hindade kindlaksmääramist ja tundliku äriteabe jagamist teiste club España osalistega, nagu on kirjeldatud [punktis] 9.2.2. Seega ei saa tema rolli pidada „sisuliselt tühiseks” 2006. aasta suuniste tähenduses ega passiivseks või käsutäitja rolliks, sealhulgas 1998. aasta suuniste tähenduses. See, et Socitrel ei osalenud regulaarselt üleeuroopalistel koosolekul, kui ta club Españas osales, ei puutu asjasse eelkõige arvestades asjaolu, et Socitrel müüs vaid Hispaanias ja Portugalis, see tähendab club España hõlmatud territooriumil, ning osales seega täiel määral kartelli sellel tasandil, mis oli tema jaoks kõige huvipakkavam. Igal juhul ei ole mingit tõendit, et Socitrel ei täitnud rikkuvaid kokkuleppeid, käitudes turul konkurentsi soodustavalt. Viimaseks on seda, et Socitreli tegevus puudutas vaid piiratud osa Euroopa turust (peamiselt Hispaania ja Portugal) ja ta müüs ainult traati ning asjaolu, et Socitrel, SLM ja ITC ei liitunud kartelliga kohe selle algusest saati, vaid alles mitu aastat hiljem, juba arvesse võetud trahvi põhisumma arvutamisel (vt [punkt] 19.1) ning neid asjaolusid ei saa seega lisaks arvesse võtta trahvisumma vähendamiseks.”

Põhimõtete meeldetuletus

312 2006. aasta suuniste punkti 29 kolmandas taandes on märgitud:

„Trahvi põhisummat võidakse vähendada, kui komisjon leiab järgmisi kergendavaid asjaolusid:

[...]

— asjaomane ettevõtja esitab tõendid selle kohta, et tema osalemine rikkumises on sisuliselt tühine ning tõestab, et ajal, mil ta oli rikkumist kujutavate kokkulepete osaline, ta tegelikult kokkuleppeid ei täitnud, käitudes turul konkurentsi soodustavalt. Paljast fakti, et ettevõtja osales rikkumises lühemat aega kui teised, ei peeta kergendavaks asjaoluks, kuna seda arvestatakse juba põhisummas.”

313 Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et kui rikkumise panevad toime mitu ettevõtjat, siis tuleb uurida iga ettevõtja rikkumises osalemise suhtelist raskusastet (kohtuotsused, 16.12.1975, Suiker Unie jt vs. komisjon, 40/73–48/73, 50/73, 54/73–56/73, 111/73, 113/73 ja 114/73, EKL, EU:C:1975:174, punkt 623, ja komisjon vs. Anic Participazioni, punkt 280 eespool, EU:C:1999:356, punkt 150), et kindlaks teha, kas nende suhtes esineb raskendavaid või kergendavaid asjaolusid (kohtuotsus, 9.7.2003, Cheil Jedang vs. komisjon, T-220/00, EKL, EU:T:2003:193, punkt 165).

- 314 Selle kindlakstegemiseks, kas ettevõtja puhul tuleb arvesse võtta kergendavat asjaolu, kuna ta rikkuvaid kokkuleppeid tegelikult ei täitnud, tuleb kontrollida, kas ettevõtja on esitanud argumente, mis tõendavad, et ajavahemikul, mil ta oli rikkumise esemeks olevate kokkulepete pool, hoidus ta tegelikult nende täitmisest, käitudes turul konkurentsi soodustavalt, või vähemalt seda, et ta on selgelt ja oluliselt rikkunud kartellikokkuleppe täitmisega seotud kohustusi, nii et see häiris kartelli toimimist (kohtuotsus, 15.3.2006, Daiichi Pharmaceutical vs. komisjon, T-26/02, EKL, EU:T:2006:75, punkt 113).
- 315 Kui on tõendatud, et rikkumise toime pannud ettevõtja võis asjaomasel turul salajasi kartellikokkuleppeid arvesse võtta oma tegevuse kindlaksmääramisel, ei ole asjaolu, et ta ei osalenud ühes või teises neist kokkulepetest, eeldades et see on tõendatud, üksi piisav tõend, mida nõuab kohtupraktika, mille kohaselt peavad 2006. aasta suunistes silmas peetud kergendava asjaolu kohaldamiseks rikkumise toimepanijad tõendama, et nad on käitunud konkurentsi soodustavalt või vähemalt, et nad on selgelt ja märgatavalt rikkunud kartellikokkuleppe täitmisega seotud kohustusi niivõrd, et see häiris selle toimimist. Nimelt ei välista ainuüksi tõend selle kohta, et mõnes salajases kartellikokkuleppes ei ole osaletud, iseenesest, et teised kokkulepped võisid asjaomasel turul konkurentsi kahjustada (kohtuotsus, 5.12.2013, Solvay Solexis vs. komisjon, C-449/11 P, EU:C:2013:802, punkt 81).
- 316 Veel tuleb meenutada, et suunised määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja [ST] artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (EÜT 1998, C 9, lk 3; ELT eriväljaanne 08/01, lk 171) nägid ette, et „puhtalt passiivne või käsutäitja roll rikkumises” on kergendav asjaolu.
- 317 2006. aasta suuniste punktis 29 nimetatud kergendavate asjaolude loetelus ei ole aga enam kergendavate asjaoludena, mida võib arvesse võtta, niisugust asjaolu mainitud.
- 318 Siiski on leitud, et kuna 2006. aasta suuniste artiklis 29 esitatud loetelu ei ole ammendav, ei tohi üksnes passiivset või käsutäitja rolli rikkumises põhimõtteliselt välja jätta asjaoluna, mille alusel võidakse trahvi põhisummat vähendada (kohtuotsus, 25.10.2011, Aragonesas Industrias y Energía vs. komisjon, T-348/08, EKL, EU:T:2011:621, punkt 281).

Kuuenda väite põhjendus

- 319 Socitrel väidab sisuliselt, et komisjon keeldus vääralt tema suhtes arvesse võtmast kergendavaid asjaolusid, arvestades seda, et ta ei ole talle ette heidetud asjaoludele vastu vaielnud, et tal oli club Españas kõrvaline roll võrreldes Tycsa ja Emesaga, mille tõttu komisjon tema ruumides kontrolle läbi ei viinud, et tal oli passiivne roll ja et ta ei osalenud konkurentsi vastaste kokkulepete väljatöötamises ning et ta ei osalenud mitmel koosolekul, kus arutati olulisi küsimusi. Ta lisab sisuliselt, et vastavalt isikuliku vastutuse ja karistuste individuaalsuse põhimõtetele oli komisjon kohustatud arvesse võtma asjaolu, et ta ei osalenud keelatud kokkuleppe kõikides osades, kui ta hindas tema osalemise raskust selles.
- 320 Selle argumentatsiooniga ei saa siiski nõustuda.
- 321 2006. aasta suunistes ette nähtud tingimuste osas tuleb tõdeda, et nagu komisjon õigesti toonitab, osales Socitrel hindade kindlaksmääramises, kvootide jagamises ja tundliku äriteabe vahetamises kogu club Españas osalemise ajal ning et ta ei esitanud ühtegi tõendit, mis kinnitaks, et ta ei täitnud kokkulepet, käitudes sellel ajavahemikul turul konkurentsi soodustavalt.
- 322 Järelikult ei saa ta nõuda trahvi vähendamist 2006. aasta suuniste punktis 29 nimetatud kergendavate asjaolude alusel.

- 323 Seoses „ainult passiivse või käsutäitja rolliga” tuleb märkida, et Socitrel ei osalenud kõigis club España koosolekutel ning ta sai keelatud kokkuleppe üleeuroopalisest osast teada alles hilja, 2001. aastal; komisjon on seda asjaolu õigesti arvesse võtnud rikkumise raskuse määra kindlaksmääramisel (vt punkt 288 j eespool). Seevastu tuleb nentida, et hagejal ei olnud club España üksnes passiivne või käsutäitja roll. Nimelt osales ta selles klubis aktiivselt hindade kindlaksmääramises, kvootide jagamises ja tundliku äriteabe vahetamises, ja seda kogu oma osalemise ajal ning kuigi ta ei osalenud kõikidel koosolekutel, osales ta siiski neist paljudel.
- 324 Järelikult ei ole komisjon rikkunud võrdse kohtlemise ega isikliku vastutuse põhimõtteid ega ka karistuste individuaalsuse põhimõtet ning trahvisumma ei näi Socitrel club España osalemist arvestades ebaproportsionaalne.
- 325 Järelikult tuleb kuues väide tervikuna tagasi lükata.

7. Socitreli seitsmes väide, et rikutud on proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid, kuna komisjon ei võtnud kergendava asjaoluna arvesse hageja tõhusat koostööd

Vaidlustatud otsuse meeldetuletus

- 326 Vaidlustatud otsuse põhjendustes 1006–1009 on märgitud:

- „(1006) [...] Socitrel [viitab] asjaolule, [et ta vastas] komisjoni teabenõuetele viivitamatult ja täpselt.
- (1007) Käesolevas asjas hindas komisjon, kas trahvi vähendamine oli põhjendatud kooskõlas kohtupraktikaga, mis käsitleb küsimust, kas koostöö mõne asjassepuutuva ettevõtjaga võimaldas komisjonil rikkumist hõlpsamalt tuvastada. Nagu kartellide korral tavaline, toimus hindamine tegelikult leebema kohtlemise teatise alusel (vt [punkt] 19.4 *infra*). Neil asjaoludel tõdeb komisjon, et Austria Draht, Trame, Socitrel, Fapricela, Proderac, äriühingud Ovako, Itas ja CB ei ole leebemat kohtlemist ametlikult taotlenud ega ole esitanud olulise lisaväärtusega teavet.
- (1008) Arvestades poolte argumente ning nende koostöö tähtsust ja piiratud väärtust, leiab komisjon, et ei esine muid asjaolusid, mille alusel tuleks trahvi väljaspool leebema kohtlemise teatist vähendada, kusjuures trahvi vähendamine saab salajaste kartellide korral igal juhul olla vaid erandlik. Kiire ja täpne vastus komisjoni teabenõudele ei ole iseenesest kergendav asjaolu, kuna pooled olid kohustatud nendele küsimustele kindla aja jooksul vastama.
- (1009) Faktide vaidlustamata jätmine ei ole iseenesest piisav trahvi vähendamise põhjendamiseks 2006. aasta suuniste trahvide arvutamise meetodi kohta punkti 29 alusel, seda eriti juhul, kui faktid on tõendatud arvukate tõendite alusel. Üldiselt märgib komisjon sellega seoses, et tema varasem praktika ei ole talle siduv ning et 1996. aasta leebema kohtlemise teatistes ette nähtud trahvi vähendamisest faktide vaidlustamata jätmise eest on hiljem loobunud. Välja arvatud erandolukorrad, ei lihtsusta pelk vaidlustamata jätmine komisjoni tööd, kuna Euroopa Kohus on leidnud, et isegi sellises olukorras peab komisjon neid fakte tõendama ja et ettevõtja võib sobival ajal ja eriti Üldkohtu menetluses esitada kõik argumentid, mida ta peab oma kaitse seisukohast asjakohaseks. Vastupidine peab paika vaid juhul, kui ettevõtja asjaolusid tunnistab. Kuna kehtiv ehk 2002. aasta leebema kohtlemise teatis ei näe ette trahvi vähendamist faktide pelga tunnustamise eest (ega *a fortiori* nende faktide vaidlustamata jätmise eest), ei tekitatud mingit õiguspärast ootust sel alusel trahvi vähendamise küsimuses. See, et mõned isikud teatavaid fakte tunnistasid, ei lihtsustanud komisjoni tööd, kuna komisjoni oli juba piisav tõendite kogum, et asjassepuutuvaid fakte tõendada. Seega ei saa faktide vaidlustamata jätmise alusel trahve vähendada.”

Põhimõtete meeldetuletus

327 2006. aasta suuniste punkti 29 neljas taane näeb ette:

„Trahvi põhisummat võidakse vähendada, kui komisjon leiab järgmisi kergendavaid asjaolusid:

[...]

— asjaomane ettevõtja teeb komisjoniga tõhusat koostööd asjades, mis jäävad välja leebema kohtlemise teatise kohaldamisalast ja ettevõtja juriidilisest koostöökohustusest.”

Seitsmenda väite põhjendus

328 Socitrel väidab sisuliselt, et komisjon keeldus vääralt tema trahvi koostöö alusel vähendamast.

329 Selleks et Socitrel saaks siiski nõuda 2006. aasta suuniste punkti 29 neljanda taande kohaldamist, peab ta tõendama, et tema koostööst, mis ületas tema juriidilist koostöökohustust, andmata talle ometi õigust trahvi vähendamisele leebema kohtlemise teatise alusel, oli komisjonil objektiivselt kasu, sest ta sai lõppotsuses tugineda tõenditele, mille ta esitas talle koostöö raames ja mille puudumise korral komisjonil ei oleks osaliselt või täielikult olnud võimalik rikkumise eest karistust määrata.

330 Tuleb aga nentida, et käesoleval juhul ei ole tegemist sellise olukorraga. Esiteks ei ole Socitrel fakte vaidlustanud ja ta vastas talle saadetud teabenõuetele õigel ajal; see ei ületa tema juriidilist koostöökohustust; teiseks ei tõenda ta, et komisjon tugines lõppotsuses tõenditele, mille ta esitas talle koostöö raames ja mille puudumise korral komisjonil ei oleks osaliselt või täielikult olnud võimalik rikkumise eest karistust määrata.

331 Järelikult tuleb seitsmes väide tagasi lükata.

8. Väidete ja nõuete teise kohandamise raames Socitreli ja Companhia Previdente esitatud esimene täiendav väide, et Socitreli puhul on rikutud võrdse kohtlemise, proportsionaalsuse ja õiguskindluse põhimõtteid ning ei ole esitatud põhjendusi, ning Companhia Previdente puhul on rikutud võrdse kohtlemise, proportsionaalsuse ja õiguspärase ootuse põhimõtteid, kuna Socitreli ja Companhia Previdentet ei koheldud samamoodi kui Arcelor'i ja SLM-i, kelle trahvi vähendati, kuid mida ei tehtud hagejate puhul

Vaidlustatud otsuse meeldetuletus

332 Teise muutmisotsusega vaidlustatud otsusesse lisatud põhjenduses 1072a on märgitud:

„(1072a) [Määruse nr 1/2003] artikli 23 lõikes 2 ette nähtud 10% ülempiir on arvatud kõikide ettevõtja moodustavate üksuste kogukäibe alusel. 10% ülempiir ei põhine nende juriidiliste üksuste individuaalsel käibel, keda ettevõtja piires rikkumise eest solidaarselt vastutavaks peetakse. Kuid sel konkreetsel juhul kasutab komisjon oma kaalutusruumi, et määrata kindlaks trahvi osa, mille eest ArcelorMittali tüdarettevõtjad ei vastuta solidaarselt ArcelorMittal SA-ga, ning trahvi osa, mille eest SLM vastutab üksi, nii et trahv ei ületa nende endi otsuse vastuvõtmisele eelnenud aasta käibest 10%. Seega määratakse trahvi maksimumsumma, mille eest ArcelorMittal Wire France SA ja ArcelorMittal Fontaine SA vastutavad solidaarselt 1. juulist 1999 varasema perioodi eest, 10%-le ArcelorMittal Wire France SA konsolideeritud kogukäibest 31. detsembril 2009 lõppeval aastal. Sellest kogusummast, trahvi maksimumsumma, mille eest Arcelor Mittal Verderio Srl vastutab solidaarselt ArcelorMittal Wire France SA ja ArcelorMittal Fontaine SA-ga, määratakse

10%-le tema enda käibest 31. detsembril 2009 lõppeval aastal. Trahvi maksimumsumma, mille eest SLM üksi vastutab, tuleb määrata 10%-le tema enda käibest 31. detsembril 2009 lõppeval aastal.”

333 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 1072b määratakse kindlaks kogukäive, mida arvesse võeti, ja iga äriühingu puhul, keda teine muutmisotsus puudutas, 10% ülempiirile vastav summa.

Üldkohtu hinnang

334 Nagu rõhutab komisjon, tuleb tõdeda, et Socitrel ja Companhia Previdente ei ole ühelt poolt ArcelorMittali ja tema tütaretevõtjatega ning teiselt poolt Ori Martini ja SLM-iga sarnases olukorras.

335 Nimelt moodustasid need kaks emattevõtjat oma tütaretevõtjatega rikkumisperioodil teatud osa vältel ettevõtja ning neid peeti nende tütaretevõtjatega solidaarselt vastutavaks perioodi eest, mil nad koos ettevõtja moodustasid; seetõttu arvutati 10% ülempiir erinevalt (vt selle kohta kohtuotsus, 4.9.2014, YKK jt vs. komisjon, C-408/12 P, EKL, EU:C:2014:2153, punktid 55 jj).

336 Nii ei ole see Companhia Previdente puhul seoses Emesa, Galycase ja ITC-ga, kelle ta omandas pärast rikkumist ja kelle rikkuva tegevuse eest teda solidaarselt vastutavaks ei peetud.

337 Seega tuleb võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise argument tagasi lükata.

338 Järelikult tuleb tagasi lükata ka proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise väide, mille kohaselt on hagejatele määratud trahv ebaproportsionaalne seetõttu, et Socitreli ja Companhia Previdente trahvi ei vähendatud analoogselt ArcelorMittali ja Ori Martiniga.

339 Samuti ei ole komisjon andnud hagejatele mingit kindlat tagatist, mis oleks võinud neil tekitada põhjendatud ootusi seoses trahvi vähendamise analoogsetel põhjustel, millest tulenevalt vähendati ArcelorMittali ja Ori Martini trahvi.

340 Viimaseks tuleb tagasi lükata argument puuduliku põhjenduse kohta, sest teise muutmisotsuse põhjendustes 4, 5 ja 9–13 on selgelt esitatud põhjused, miks komisjon oma otsust muutis.

341 Järelikult tuleb hagejate esimene täiendav väide tagasi lükata.

9. Socitrel ja Companhia Previdente teine täiendav väide, et on rikutud hoolsuse, lojaalsuse, hea usu ja õiguskindluse põhimõtteid, kuna 2011. aastal muutis komisjon uuesti esialgset otsust

342 Socitrel ja Companhia Previdente väidavad sisuliselt, et komisjon rikkus hoolsuse, lojaalsuse, hea usu ja õiguskindluse põhimõtteid, kuna ta 2001. aastal muutis teist korda esialgset otsust põhjendamisvigade tõttu, mis võisid nende kaitseõigusi kahjustada, asetades hagejad nii pidevasse teadmatusse.

343 Tuleb aga tõdeda, et teine täiendav väide kattub argumentatsiooniga, mille Socitrel esitas oma kolmanda väite põhjendamiseks, ning see tuleb eespool punktides 184–189 esitatud põhjustel tagasi lükata.

344 Neil asjaoludel tuleb samadel põhjustel tagasi lükata Socitreli ja Companhia Previdente teine täiendav väide, mille nad esitasid oma väidete teise kohandamise raames.

345 Kõikidest eeltoodud kaalutlustest nähtub, et hagejate ühegi väitega ei saa nõustuda. Nende vastavad hagid tuleb seega jätta tervikuna rahuldamata, ilma et juhtumi asjaoludel oleks vaja lisaks täielikku pädevust kasutades muuta neile määratud trahvi.

Kohtukulud

³⁴⁶ Kodukorra artikli 134 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hagejate kahjuks, jäetakse kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele hagejate kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kuues koda)

otsustab:

1. Liita kohtuasjad T-413/10 ja T-414/10 kohtuotsuse tegemise huvides.
2. Jätta hagid rahuldamata.
3. Jätta Socitreli – Sociedade Industrial de Trefilaria, SA ja Companhia Previdente – Sociedade de Controle de Participações Financeiras, SA kohtukulud nende endi kanda ning mõista neilt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seotud kohtukulud.

Frimodt Nielsen

Dehousse

Collins

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 15. juulil 2015 Luxembourgis.

Allkirjad